

ARNIS
ŠABLOVSKIS

Latviešu mākslas relikvijas uzsāk jaunu dzīvi Latvijā

Nu jau pagājis vairāk nekā gads no laika, kad Čikāgas Latviešu biedrības slavenais nams, kas vairāk ne kā 60 gadus bija kalpojis pilsētas un tās apkārtnes latviešiem kā garīgs un arī daudzu praktisko norišu centrs, ir pārdots. Biedrība patlaban meklē kādu citu mītnes vietu Čikāgā, kas vairāk atbilstu tagadējās latviešu sabiedrības vajadzībām. Tikmēr dažas ČLB nama relikvijas, kas daudzus gadu desmitus bijušas liecinieces apbrīnojamam latviešu entuziasmam un gaišajam spītam uzturēt savu identitāti un ciņas sparū par brīvu Latviju, nu atradušas jaunu dzīves un misijas vietu.

Latviešu mākslas vidē cienītā gleznotāja, mākslas klasiķa Augusta Annusa (1893.27.10. Liepājā – 1984.5.01. Ņujorkā) monumentālā – trīsdaļīgā glezna “Tauta pie Baltijas jūras” nu devusies uz Latvijas Nacionālo mākslas muzeju. Pēc biedrības pasūtījuma šo darbu mākslinieks gleznojis tālajā 1965. gadā, un tā paša gada 6. maijā Amerikas latviešu apvienības kongresa laikā gleznu svinīgi atklāja ČLB goda biedrs Pēteris Lejiņš. Mākslas darbs senlatviskā, simboliskā stilā vēsta par mūsu tautas darba tikumiem, paaudžu saikni vērtību pārmantojamībā un jūras klātbūtni, kam bijusi un ir svarīga ietekme uz latviešu tautas rakstura veidošanos. Skaistā, ikoniskā glezna ir gandrīz divus metrus augsta un vairāk ne kā četrus metrus gara, tādēļ biedrības jaunajā dzīvesvietā tai būtu visai grūti atrast izstādīšanas iespēju, tādēļ arī tika nolemts ievērojamo Čikāgas latviešu relikviju dāvināt Latvijas Nacionālās mākslas muzejam. Nu jau sūtījums veiksmīgi sasniedzis Latvijas galveno muzeju, un oficiāli tā kļuvusi par muzeja krājuma sastāvdaļu.

A. Annuss plašu atpazīstamību kā ievērojams mākslinieks jau bija ieguvis Latvijā, mūsu pirmās brīvvalsts laikā. 1926. gadā viņš pabeidza Latvijas Mākslas akadēmijas Figurālās glezniecības meistardarbnīcu Jāņa Tillberga vadībā. Izstādēs piedalījies jau no 1920. gada. Bija Neatkarīgo mākslinieku apvienības (1923–1928) un mākslinieku biedrības “Sadarbs” (1929–1938) biedrs. Daudzas Latvijas luterāņu baznīcas rotā viņa veidotās altārglezņas.

Otrā pasaules kara beigās A. Annuss kopā ar ģimeni emigrēja uz Vāciju, mitinājās Bambergas, Kemptenes, Rāvensburgas un Eslingenas bēgļu nometnēs, 1949. gadā pārcēlās uz dzīvi

Augusta Annusa monumentālā glezna “Tauta pie Baltijas jūras”

Dace Ķezbere ar palīgiem
tikko pabeigusi A. Annusa
glezņas iepakojšanu sūtīšanai
uz Latviju

ASV. Par savas mākslas uzdevumu un pamatu gleznotājs uzskatīja: *vēstīt ikvienam par latviešu tautas esību, viņas zemi pie jūras un parādīt latvju cilvēku visā viņa darbības spēkā un daiļumā.* Par sasniegumiem glezniecībā A. Annuss saņēmis vairākas nozīmīgas prēmijas un atzinības apliecinājumus, kā arī Pasaules brīvo latviešu apvienības Tautas balvu.

Mākslas ceļu savā dzīvē izvēlējās arī A. Annusa bērni – dēls Jānis Annuss (1935–2013), gleznotājs, fotogrāfs un meita Anna Māra Annusa – Hāgena (1937), tēlniece un scenogrāfe.

Līdzīgs liktenis vēl kādai latviskai Čikāgas glezmai – tēlnieka un gleznotāja Eduarda Jāņa Zāma (1907. 30. 07. Rīgā – 1987.03. 08. Demoinā, Aiova, ASV) glezna “Koklētājs”, kuŗa līdz šim rotāja Čikāgas latviešu biedrības bibliotēku, 8. aprīlī ieradās Pasaules latviešu mākslas centrā Cēsīs.

Lai latviskumu apliecinotām gleznām jauks un jauns mūžs Latvijas mākslas vidē!

Eduarda Jāņa Zāma gleznotais “Koklētājs” nu atradis savu jauno dzīvesvietu Pasaules latviešu mākslas centrā Cēsīs

ZELTA RUDENS LATVIJĀ

Foto: Anita Austvika

In Memoriam.
Aina
Nagobads-Ābola
(09.06.1920 –
29.09.2021)

2. lpp.

Par politiku
un mākslu

5. lpp.

3x3 pošas
uz nākamo
vasaru

6. lpp.

Numura
intervijā –
Rīgas galva
Mārtiņš Staķis

7. lpp.

Jaunumi no
LaPa muzeja

10. lpp.

Trimdas archīvu
mājupceļš.
Armanda
Birkena
pieredze

11. lpp.

9 770934 167501 8 38

IN MEMORIAM

Aina Nagobads-Ābola

(1920. gada 9. jūnijs – 2021. gada 29. septembris)

29. septembrī 101 gada vecumā Mūžībā devusies viena no pirmajām vēstniecēm atjaunotajā Latvijā – diplomāte Aina Nagobads-Ābola.

Aina Nagobads-Ābola dzimusi 1920. gada 9. jūnijā Rīgā Ernesta Nagobada – pedagoga un Latvijas neatkarības cīnītāja – ģimenē. E. Nagobads piedalījās bruņoto spēku organizēšanā Ziemeļvidzemē, bija atbrīvotā Ziemeļlatvijas apgabala valdes priekšsēdis, ilggadējs Rīgas pilsētas 2. ģimnazijas direktors.

Pēc 2. ģimnazijas beigšanas 1939. gadā Aina Nagobads-Ābola studēja medicīnu Latvijas Universitātē, bet 1944. gada rudenī kopā ar Universitātes slimnīcas personālu tika evakuēta uz Vāciju. 1949. gadā beidza Tibingenas Universitātes Medicīnas fakultāti un apprecējās ar Guntaru Ābolu. Kopā ar ģimeni dzīvoja Marokā, bet pēc tam Parīzē. Viņa strādāja administrācijā naftas industrijas uzņēmumā, iekļāvās Parīzes latviešu, kā arī Pasaules Brīvo latviešu apvienības sabiedriskajās aktivitātēs.

Pateicoties Nagobads-Ābolas un Guntara Ābola uzņēmībai, pēc sūtniecības Parīzē pilnvarotā lietveža Kārļa Berenda nāves 1987. gada janvārī izdevās saglabāt lielāko daļu no sūtniecības Francijā pēckara archīva. Tagad šie vērtīgie dokumenti glabājas Latvijas Nacionālajā archīvā.

Ainas Nagobads-Ābolas diplomātes ceļš sākās 1990. gada martā, kad Latvijas diplomātiskā un

konsulārā dienesta vadītājs Anatols Dinbergs iecēla viņu par goda konsuli Francijā. Pēc Latvijas neatkarības pilnīgas atgūšanas A. Nagobads-Ābola bija viena no pirmajiem diplomātiem, kas tika iecelti Latvijas ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka amatā.

1992. gada 18. martā A. Nagobads-Ābola tika akreditēta Francijā, 1993. gada 2. jūnijā – Spānijā, 1993. gada 30. novembrī – Portugālē. 1991. gada 15. oktobrī, kad Latviju uzņēma UNESCO, A. Nagobads-Ābola ienesa Latvijas valsts karogu UNESCO Ģenerālās asamblejas konferencēs zālē.

No 1992. gada līdz 2000. gadam A. Nagobads-Ābola bija arī Latvijas pastāvīgā pārstāve UNESCO. Viņa iestājās par Rīgas vēsturiskā centra iekļaušanu Pasaules kultūras mantojuma sarakstā.

1997. gadā diplomāte beidza veikt vēstniecības amata pienākumus Francijā un nerezidējošās vēstniecības pienākumus Spānijā un Portugālē. 2000. gada janvārī viņai piešķirts pārstāvniecības UNESCO padomnieces goda statuss.

Aina Nagobads-Ābola apbalvota ar Triju Zvaigžņu ordeņa III šķiru, Francijas Goda Leģiona ordeņa III šķiru un Portugales Lielā Nopelnu krusta I šķiru.

2019. gadā ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, iedibinot jaunu tradīciju pasniegt balvu par mūža ieguldījumu Latvijas ārpo-

litikā, pirmo apbalvojumu piešķīra Aina Nagobads-Ābolai.

Līdzjutību Nagobads-Ābolas ģimenei izteicis ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs. “Šodien saņēmām skumju vēsti no Parīzes. Mūžībā devusies izcilā Latvijas patriote un diplomāte Aina Nagobads-Ābola. Viņa iemiesoja Latvijas diplomātijas gadsimtu. Viņas viedums un šarms iedvesmoja visus, kas viņu pazina,” raksta Rinkēvičs un izsaka visdziļāko līdzjutību diplomātes tuviniekiem.

4. oktobrī no plkst.14 līdz plkst.16 un 5. oktobrī, no plkst.10 līdz plkst.14, Ārlietu ministrijā bija atvērta līdzjutību grāmata, godinot bijušās vēstniecības, diplomātes Ainas Nagobads-Ābolas piemiņu un lielo ieguldījumu atjaunotās Latvijas valsts un ārlietu dienesta izaugsmei un nostiprināšanai.

Latvija un pieredzējusi diplomāte Aina Nagobads-Ābola ir teju vienaudzes. Viņa piedzima tad, kad Latvijas brīvvalstij bija nepilni divi gadi. Viņa pieredzējusi to, kā veidojas brīvā Latvija un kā tai atņemt brīvību, bet vēl pēc pusgadsimta – kā mūsu brīvība tiek atgūta un joprojām sargājama. Tieši viņa 90. gadu sākumā uz Latviju atveda pirmo Rietumu lielvalsts vadītāju, toreizējo Francijas prezidentu Fransuā Miterānu. Uz rūdīto politiķi iedarbojās viņas šarms un, kā Ainas kundze vēlāk sacīja, arī dūša. Francijas prezidents Rīgā paziņoja, ka Krievijas armijai tūdaļ ir jāiziet no brīvas un neatkarīgas valsts.

Līdz ar diplomātes 101. dzimšanas dienu Latvijas Nacionālajā bibliotēkā šovasar tika atklāta izstāde “Gadsimta latvietē”. Ro-

lands Lappuķe stāstīja: “Francijā trimdā nebija tik grūti kā Sibīrijā, tas ir skaidrs, bet atceros, ka viņa stāstīja, ka nācies pašai izlaist ēdienreizes, lai bērniem būtu ko ēst. Viņa veltīja savas pūles ģimenes dzīvei, bet ļoti aktīvi piedalījās vīra uzņēmējdarbībā. Un te talkā Ainaī nākusi gudrība, šarms, viņa prata atbalstīt vīru. Un viņi visus lēmumus pieņēma kopā.” Dzīvesbiedrs Guntars Ābols teicis, ka Ainaī piemīt dabas dots diplomātes talants.

Viena no tuvākajām Ainas draudzenēm Ingrida Meierovica sarunā ar Latvijas Televīziju šovasar stāstīja, ka Nagobads-Ābolas personību ļoti raksturo lepnuma izjūta. “Viņa ir lepnākā latvietē, ko es esmu satikusi. Viņa vienmēr ir uzsvērusi to, ka latvieši ir pārāk pazemīgi – “nu, ko tad nu mēs? Mēs tādi maziņi.” Nē! Viņa vienmēr ir uzsvērusi, ka mēs esam lieli un mēs esam spēcīgi. Mēs esam lepmi, un īpaši mūsu sievietes. Un viņa tāda arī ir bijusi. Viņa tiešām ir savā ziņā tāds latviešu sievietes etalons.”

Redakcija un mūsu laikraksta lasītāju saime skumst par izcilās latvietes Ainas Nagobads-Ābolas aiziešanu Mūžībā un izsaka visdziļāko līdzjutību viņas tuviem cilvēkiem, draugiem, līdzgaitniekiem.

Paldies par Jūsu mūžu, Eksele!

Red.

PBLA aicina uz semināriem par darbu ar archīvu materiāliem latviešu kopienās ārpus Latvijas

Jau gadiem ilgi mūsu centrālās organizācijas, kā arī latviešu draudzes, biedrības un apvienības visā pasaulē ir domājušas, kā saglabāt trimdas archīvus – svarīgu Latvijas valsts vēstures sastāvdaļu. Tādēļ 2021. gada sākumā PBLA sadarbībā ar Kultūras ministriju veica aptauju, lai apzinātu, kur un kādi archīvu materiāli par latviešu kopienām ārzemēs ir pieejami. Aptaujā piedalījās tautieši no visas pasaules un dažādām paaudzēm. Izmantojot aptauju rezultātā iegūtos datus, tika izstrādāta digitāla karte arhivi.pbla.lv, kur ērti skatāma un meklējama informācija par latviešu archīviem pasaulē. Aptaujā iegūtie rezultāti arī atklāja, ka archīvu turētājiem ir aktuāli izziņāt tādas tēmas kā archīvu materiālu vākšana, apstrādāšana un sistematizēšana, digitalizācija, materiālu pārvešana.

2021. gada vasarā PBLA orga-

nizēja trīs informatīvu video ierakstīšanu par darbu ar archīvu materiāliem, kā arī šo ierakstu tulkojumu titros angļu valodā. Šī gada oktobrī aicinām ikvienu interesentu pievienoties tiešsaistes semināriem, kušos skatīsimies šos videoierakstus un diskutēsim ar attiecīgās jomas ekspertiem un uzdosim viņiem jautājumus.

Semināru norises laiki un tēmas:

7. oktobrī plkst. 14 – “Materiālu vākšana un sistematizēšana” ar Latvijas Nacionālā archīva ekspertiem Inesi Kalniņu un Agniju Lesničenoku

18. oktobrī plkst. 14 – “Retie materiāli un digitalizācija” ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas ekspertiem Mārtiņu Mintauru un Artūru Žoglu

25. oktobrī plkst.14 – “Ceļš uz Latviju” ar muzeja un pētniecības centra “Latvieši pasaulē” eksper-

tēm Gunu Dancīti un Mariannu Auliciemu.

Visi semināri norisināsies tiešsaistē Zoom platformā, kā arī tiks translēti sociālajā tīklā Facebook. Semināru ieraksti vēlāk būs pieejami projekta mājaslapā arhivi.pbla.lv/par-projektu. Aptauju dalībniekiem Zoom pieejas informācija tiks nosūtīta, un atkārtota pieteikšanās nav nepieciešama, savukārt citi interesenti pieejas saņemšanai aicināti rakstīt uz e-pastu lora.egle@pbla.lv.

Kultūras ministrija

PASAULES
BRĪVO
LATVIEŠU
APVIENĪBA

LATVIEŠU ARHĪVI PASAULĒ

MATERIĀLU VĀKŠANA UN SISTEMATIZĒŠANA

KOPĀ AR
LATVIJAS NACIONĀLĀ ARCHĪVA EKSPERTĒM
INESI KALNIŅU UN AGNĪJU LESNIČENOKU

📅 7. OKTOBRĪ ⌚ PLKST. 14.00

RETIE MATERIĀLI UN DIGITALIZĀCIJA

KOPĀ AR
LATVIJAS NACIONĀLĀS BIBLIOTĒKAS EKSPERTĒM
MĀRTIŅU MINTAURU UN ARTŪRU ŽOGLU

📅 18. OKTOBRĪ ⌚ PLKST. 14.00

CEĻŠ UZ LATVIJU

KOPĀ AR
MUZEJA UN PĒTNIECĪBAS CENTRA "LATVIEŠI PASAULĒ" EKSPERTĒM
GUNU DANCĪTI UN MARIANNU AULICIEMU

📅 25. OKTOBRĪ ⌚ PLKST. 14.00

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents Egils Levits vizītē Slovēnijā

Valsts prezidents Egils Levits vizītes laikā Slovēnijā tikās ar Slovēnijas Republikas premjerministru Janezu Janšu Tikšanās laikā tika pārrunāti Eiropas Savienības (ES) ārpolitikas jautājumi, īpaši situācija ES Austrumu partnerības valstīs un uz robežas ar Baltkrieviju. Valsts prezidents un Slovēnijas premjerministrs diskutēja par Digitālo pakalpojumu akta projektu un uzsvera akta pozitīvos priekšlikumus globālo digitālo koncernu lielākas transparentes jomā. Valsts prezidents izteica šaubas, vai šiem koncerniem no tiesiskas valsts viedokļa drīkst tikt deleģētas tiesības kontrolēt sociālo mediju saturu. J. Janšs piekrita Valsts prezidenta viedoklim un teica, ka šis jautājums būs nopietni jāpārrunā ES Padomē. Abas amatpersonas pārrunāja arī ES pamatvērtību ievērošanu un likuma varas stiprināšanu.

Valsts prezidents Egils Levits un Slovēnijas Republikas prezidents Borut Pahors (*Borut Pahor*) apmeklēja Slovēnijas kontingenta 10eFP bazi.

Valsts prezidents pateicās Slovēnijas karavīriem par dalību NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupā Ādažos un uzsvēra, ka Latvija sagaida slovēņu karavīru klātbūtni arī turpmāk. Vienlaikus Valsts prezidents atkārtoti puda Slovēnijas prezidentam, ka augsti novērtē Slovēnijas izpratni par apdraudējumiem Baltijas reģionā. Slovēnija ir viena no piecām valstīm, kas NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupā Latvijā ir kopš tās izveidošanas 2017. gadā.

Valsts prezidents Egils Levits un Slovēnijas Republikas prezidents Borut Pahors Slovēnijas Sabiedrības veselības nacionālajā institūtā tikās ar medicīnas jomas profesoriem un piedalījās akadēmiskās sadarbības līguma parakstīšanā starp institūtu, Slovēnijas Gastroenteroloģijas un hepatoloģijas asociāciju un Latvijas Universitāti.

Tiekoties ar zinātniekiem, tika pārrunāta Slovēnijas pieredze valstiska mēroga vēža skrīninga programmas izveidē un īstenošanā. Valsts prezidents pateicās Slovēnijas speciālistiem par dalību dzemdes kakla vēža prevencijas vadlīniju izstrādē Latvijā un atzina, ka Latvijā nepieciešama mērķtiecīga un holistiska vēža skrīninga programmas plānošana.

Valsts prezidents par augstākās izglītības iestāžu nākotni

4. oktobrī Valsts prezidents Egils Levits, Rīgas pili tiekoties ar vairāku augstskolu rektoriem un pārstāvjiem, uzsvēra, ka "ir nepieciešams izstrādāt valstiska līmeņa vīziju, kādas vēlamies redzēt savas augstākās izglītības iestādes 2030. gadā. Šāds redzējums ietvertu arī to, kā valsti saskatām gan eksakto, gan humanitāro zinātņu attīstību un adekvāta finansējuma nodrošināšanu augstākajai izglītībai". E. Levits sacīja, ka šāds, likumdošanas stratēģijā ietverts, skatījums būtu labs sākuma punkts diskusijai ar sabiedrību par augstākās izglītības tālāko attīstību un iespējām mazināt birokrātisko slogu izglītībā un zinātnē.

Tikšanās laikā tika pārrunāti pieņemtie Augstskolu likuma grozījumi un tālākā likumdošanas aktu izstrāde – Zinātnes universitāšu likuma projekts un Augstākās izglītības un zinātniskās darbības likuma projekts. Tika apskatīts arī jautājums par Augstākās izglītības padomes lomu un lietderību, un iespējām stiprināt tās kapacitāti. Augstskolu pārstāvji puda īpašu gandarījumu par to, ka ir uzlabojies dialogs ar Izglītības un zinātnes ministriju.

Pārrunājot jautājumu par padomju locekļu izvirzīšanu 16 valsts augstskolās, Valsts prezidents un augstskolu pārstāvji bija vienoti nostājā, ka nepieciešams piesaistīt labākos kandidātus. To iespējams izdarīt, tikai piesaistot plašu kandidātu loku un neizveidojot pārmērīgi detalizētus atlases kritērijus. Būtu svarīgi izvairīties no situācijas, kad kandidāti formāli atbilst kritērijiem, bet to sniegums augstākās izglītības iestādē ir nosacīts.

4. oktobrī Valsts prezidents Egils Levits, Rīgas pili tiekoties ar Ministru prezidentu Krišjāni Kariņu, pārrunāja žoga izbūves gaitu uz Latvijas-Baltkrievijas robežas un uzsvēra: "Žogu uz robežas nepieciešams izbūvēt pēc iespējas ātrāk atbilstoši ārkārtas situācijas rēgulējumam." Ministru prezidents informēja Valsts prezidentu par valdības plāniem pabeigt valsts budžeta sagatavošanu 2022. gadam un iesniegt to Saeimā oktobra vidū. Tāpat abas puses apspriedās par pandēmijas ierobežošanas stingrākiem pasākumiem un vakcinācijas gaitu.

Latvija atzīta par Austrumeiropas mākslinieciskāko valsti

Latvija ir atzīta par Austrumeiropas mākslinieciskāko valsti, liecina jaunākie radošās aģentūras *Design Bundles* pētījumi. Latvija

ierindojās trešajā vietā visā Eiropā, pirmajā vietā Nīderlande, kurai seko Lielbritānija.

Kā iespējams novērtēt valsts mākslinieciskos nopelnus? Aģentūras *Design Bundle* pētījumā tika ņemti vērā pieci kritēriji: valdības izdevumi kultūras pakalpojumiem, studentu skaits, kas studē mākslu, mākslas skolu un akadēmiju skaits, kultūras eksporta kopējā vērtība un to muzeju skaits, kuri iekļuvuši pasaules 20 visvairāk apmeklētākajos muzejos.

"Šis pētījums rada interesantu priekšstatu par Eiropas labāko vietu mākslas mīļotājam. Nīderlande ir radījusi tādas izcilas māksliniekus kā Rembrants, Vermeers un van Gogs, un tā turpina vēl joprojām viņus darīt lepnus par valsts iesaisti mākslā un radošumā.

Tikmēr Itāliju un Franciju, kurām ir apbrīnojams mākslas mantojums, ir apsteigušas tādas valstis kā Latvija un Igaunija, kuŗas salīdzinājumā ar mākslas finansējumu un izglītību ir ieguldījušas vairāk līdzekļu," vēstīts *Design Bundles* paziņojumā.

Neskatoties uz nelielo iedzīvotāju skaitu, kas ir nedaudz mazāk par 2 miljoniem cilvēku, Latvija ieguvusi trešo vietu, pateicoties lieliem valdības izdevumiem kultūras pakalpojumu jomā, kas ir viens procents no valsts kopējā IKP. Tikmēr Igaunija ierindojās ceturtajā vietā, apsteidzot Franciju, Islandi un Īriju.

Premjerministrs aicina iedzīvotājus strādāt attālināti

Ievērojot augsto un pieaugošo saslimstību ar *Covid-19*, Ministru prezidents Krišjānis Kariņš (JV) aicina iedzīvotājus, kuŗiem ir tāda iespēja, strādāt attālināti.

Premjers pēc valdošās koalīcijas partiju sanāksmes mudināja iedzīvotājus izvēlēties šādu iespēju, vienoties par to ar darba devēju un pāriet uz attālināto darbu. Tāpat viņš aicināja ikvienu publiskās iekšējās uzvilkt sejas masku, to attiecinot arī uz vakcinētajiem iedzīvotājiem. Kariņš minēja, ka sanāksmes dalībnieki tajā ir piedalījušies ar sejas maskām, un plānots, ka šādi viņi strādās arī turpmāk, lai samazinātu infekcijas izplatības risku.

Latvijas jaunais vēstnieks Polijā būs Juris Poikāns

Valsts prezidents Egils Levits svinīgā ceremonijā Rīgas pili pasniegta akreditācijas vēstuli nākamajam Latvijas vēstniekam Polijā Jurim Poikānam, informēja Ārlietu ministrijā (ĀM). ĀM norādīja, ka Poikāns darba gaitas ĀM sāka 1996.gadā. Viņš strādājis Krievijas nodaļā, Starptautisko organizāciju un humanitāro jautājumu nodaļā, Eiropas Savienības (ES) departamentā, vadījis Baltijas

valstu, Ziemeļvalstu un reģionālās sadarbības nodaļu, bijis ĀM politiskā direktora vietnieks.

Poikāns strādājis Latvijas vēstniecībās Krievijā, Baltkrievijā un ASV. Bijis Latvijas vēstnieks Slovēnijā, nerezidējošais vēstnieks Bosnijā/Hercegovinā, Kosovā, Moldovā, kā arī speciālo uzdevumu vēstnieks Austrumu partnerības jautājumos. Kopš 2015. gada Poikāns pildīja vēstnieka pienākumus Ukrainā.

9. oktobrī viesnīcas Radisson Blu Hotel Latvija

konferenču centrā savas durvis apmeklētājiem vērs Baltijā un Polijā populārākā specializētā izstāde "Starptautiskās izglītības dienas". Daudzās valstīs tiek atcelti ierobežojumi, kas saistīti ar *Covid-19*, un jau šo sestdien skolēni un viņu vecāki, jaunieši un pieaugušie varēs tikt ar pārstāvjiem no pasaulē zināmām universitātēm, biznesa skolām, prestižām vidusskolām, starptautiskajām kolidžām, valodu nometnēm un valsts organizācijām – *Education USA*, *Institut Francais*, *DAAD* (Vācijas Akadēmiskais apmaiņas dienests), kā arī ar starptautisko *IELTS* un *Cambridge English* eksāmenu centra pārstāvjiem, un *Baltic Council for International Education* specialīstiem.

Izstādes apmeklētāji varēs iepazīties ar augstākās izglītības programām (bakalaura, maģistra un MBA, *Executive MBA* programmas) Lielbritānijā, Nīderlandē, Austrijā, Čehijā, Itālijā, Polijā, Francijā, Vācijā, Latvijā, Šveicē, ASV un citās valstīs. Izstādē tiks pārstāvētas pamatskolas un vidusskolas programmas. Skolēni un viņu vecākiem būs iespēja ap-runāties ar pasaulē slavenu Lielbritānijas, Vācijas un Šveices skolu direktoriem un vadošajiem specialīstiem. Dalībnieku vidū – Lielbritānijas labāko skolu reitingu līderi, kā arī citas prestižas mācību iestādes.

Kur un kā apgūt angļu, vācu vai franču valodu? Uz šiem jautājumiem atbildēs valodu skolu un nometņu pārstāvji. Plānojot studijas ārzemēs, rodas arī daudzi citi jautājumi – par citu valstu kultūru īpatnībām, par dzīvošanu, stipendijām un bezmaksas izglītības iespējām. Izstāde "Starptautiskās izglītības dienas" Latvijā notiek kopš 2005. gada. Pagājušajā gadā valsti izsludinātā ārkārtas stāvokļa dēļ izstāde notika tiešsaistē. Šogad pasākums atgriežas ierastajā formātā, tomēr joprojām ir vairāki ierobežojumi.

VARAM rosina piecas valstspilsētas apvienot ar novadiem

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā (VARAM) noslēgušās konsultācijas ar Jelgavas valstspilsētu un Jelgavas

novada, Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada, Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada, Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada, Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada domju deputātiem par iespējamo pašvaldību apvienošanu, lai sagatavotu priekšlikumus Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumam. Ministrija rosina piecas valstspilsētas apvienot ar tām blakus esošajiem novadiem.

Kā portālu *Jauns.lv* informē VARAM, sarunu mērķis bija konsultēties ar pašvaldību domēm par iespējamajiem pašvaldību iedalījuma risinājumiem.

"VARAM atbalsta atgriešanos pie ministrijas sākotnējā reformas piedāvājuma un Daugavpils, Jelgavas, Liepājas, Rēzeknes un Ventspils valstspilsētas apvienot ar tām piegulošo novadu no 2025. gada, sadarbību starp šīm teritorijām paplašinot vēl līdz tam," teikts VARAM paziņojumā.

Covid-19 dēļ Latvijā izsludina paaugstinātu gatavību veselības aprūpē

Saistībā ar strauju *Covid-19* saslimstības pieaugumu un prognozēm par tā turpināšanos, kā arī ietekmi uz slimnīcu iespējām nodrošināt medicīnisko palīdzību ikvienam, kuŗam tas ir nepieciešams, Valsts operatīvā medicīniskā komisija (VOMK) 1. oktobrī, veselības nozarē izsludināja paaugstinātas gatavības stāvokli. Paaugstinātas gatavības stāvoklis nozīmē, ka nozarē pieejamie personāla, materiāltehniskie vai citi iesaistāmie resursi ir nepietiekami, lai turpinot slimnīcu darbu ikdienas režīmā nodrošinātu visu nepieciešamo reaģēšanas pasākumu veikšanu. Līdz ar to Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests (NMPD) veiks rūpīgu izsaukumu prioritizēšanu atbilstoši esošajiem rīcības algoritmiem, savukārt slimnīcām prioritāri ārstniecība jānodrošina neatliekamajiem, akūtiem un *Covid-19* pacientiem. NMPD pacientus nogādās stacionārā atbilstoši valstī noteiktajam hospitalizācijas plānam. Slimnīcu pienākums ir sniegt palīdzību visiem pacientiem, kas minētās iestādes uzņemšanas nodaļā nogādāti ar NMPD brigādēm vai ieradušies paši.

Stompaku purvā Ziemeļlatgalē atjauno baznīcas bunkuru

Līdz šim klusajā dabas lieguma teritorijā Stompaku purvā Ziemeļlatgalē atjauno vietu, kur 1945. gada ziemā no kara šausmām baznīcas bunkurā slēpās Latvijas nacionālie partizāni. Partizānu vidū bija arī Domicella Pundure, pēc kuŗas atmiņām tiek atjaunots baznīcas bunkurs.

93 gadus vecā Domicella Pundure vecumdienas pavada omulīgā nesteidzībā, taču jaunībā piedzīvotas dažādākās likstas. Domicellai tēvam Jānim, bijušajam aizsargam un policistam, Latviju reokupējot Sarkanajai armijai, neatlika nekas cits kā paslēpties mežā.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Domicella Pundure saņem Viestura ordeni

“Mūs sāka terorizēt: “Kur tēvs ir?” Un galvenais ne jau mammu, bet mani vairāk. “Ja nestāstīsi, vedīsim līdz tevī”. Tāpēc tēvs, kas jau tad bija Stompakos, atbrauca un paņēma mani līdzī, stāstīja Domicella. Stompaku purva nometnē Domicella nodzīvoja divus mēnešus. Pārsvārā uzturoties tikai savā dzīvojamajā bunkurā, vienīgā vieta, uz kuŗu jaunā meitene devās rēgulāri, bija blakus esošais baznīcas bunkurs.

Okupācijas muzeja pārbūvē – 1300 labojamas un viena nelabojama kļūda

Pusotru mēnesi pēc pārbūvētā Latvijas Okupācijas muzeja nodošanas ekspluatācijā ekspozīciju telpas joprojām ir neapdzīvojamā. VAS “Valsts nekustamie īpašumi” eksperti būvnieku darbā atraduši 1300 kļūmes. Kamēr celtnieki strādā, lai tās novērstu, projekta pretinieki atzīst, ka vienu kļūdu izlabot nav iespējams. Tas ir pats pārbūves projekts, kuŗš Strēlnieku laukumu padarījis par “divainu zooloģisko dārzu.”

Lai gan pēc arhitekta Gunāra Birkerta ieceres atjaunotais Latvijas Okupācijas muzejs svinīgi tika nodots ekspluatācijā 13. augustā, muzeja darbinieki joprojām jaunajās telpās nevar strādāt. VAS “Valsts nekustamie īpašumi” (VNĪ) ekspertu komanda teju ar lupu ir pārbaudījusi “Skonto būves” celtnieku darbu, atrodot 1300 kļūdas jeb kaut ko labojamu katros divos kvadrātmetros.

“Mēs kā pasūtītājs esam ļoti prasīgi. Ir identificēti pietiekami liels kosmētisko nepilnību daudzums, arī daži defekti. Mēs būvniekam esam pieprasījuši, lai šie defekti un kosmētiskās nepilnības tiktu pabeigtas, lai ēkas lietotājs ir apmierināts ar ēkas kvalitāti un varētu to lietot pilnā ap-

mērā,” skaidro VNĪ valdes priekšsēdis Renārs Griškevičs.

SIA “Skonto būve” uzskata, ka 1300 nepilnības nav nekas ārkārtējs. Uzņēmuma pārstāvis Juris Pētersons uzsver, ka tās ir sīkas kļūdiņas, no kuŗām lielākā daļa jau ir novērsta: “Visas būvkonstrukcijas ir izbūvētas, nekas nedraud ne nokrist, ne sabrukt. Visas inženiersistēmas – apkure, ventilācija, ūdens, kanalizācija, kondicionēšana utt., nemaz nerunājot par visām ugunsdrošības sistēmām, viss strādā. Diemžēl būvniecībā tā nereti notiek, kad objekts ir nodots – kaut kāda sīka piekrāsošana, sīki defektiņi, kaut kas ir ieskrābāts vai ir kāds krāsu pleķītis uz stikla vai rāmja, tas viss ir jānotīra. Ja mēs uzskaitām katru šo te nieku, tad varbūt arī sanāk liels skaits.”

Latvijā atklāti vēl septiņi jauni pilskalni

Latvijas Kultūras akadēmijas (LKA) īstenotā projektā “Pilskalnu jaunatklājumi Latvijā 2018.–2021. gadā: kultūrvēsturiskā nozīmība” atklāti septiņi jauni pilskalni – pieci Kurzemē, divi Latgalē, informēja LKA sabiedrisko attiecību vadītāja Aija Lūse. Vasaras pētījumi īpaši nozīmīgi bijuši Kurzemei, kur līdz šim bija zināms tikai viens jaunatklāts pilskalns – Kaļķu kalns Dundagas novadā. Tagad to papildina pieci jaunatklājumi: Balandes pilskalns Kuldīgas novada Alsungas pagastā, Izriedes pilskalns Dienvidkurzemes novada Bunkas pagastā, Stulbenes pilskalns Kuldīgas novada Nīkrāces pagastā, Kaņautu pilskalns Dienvidkurzemes novada Kalvenes pagastā, Oškalnu pilskalns Dienvidkurzemes novada Kazdangas pagastā.

Gada balva “Kilograms kultūras 2021”

1. oktobrī noskaidroti Latvijas sabiedrisko mediju gada balvas kultūrā “Kilograms kultūras 2021” rudens balsojuma finālam virzītie darbi, informēja Latvijas Televīzijas (LTV) komūnikācijas speciāliste Anita Jansone. Skatītājiem un klausītājiem bija jāvērtē darbi astoņās kategorijās, finālam kvalificējās viens darbs katrā no tām – vislielāko sabiedrības atbalstu saņēmušais. Rudens balsojumam izvirzīti darbi, kas tapuši no šī gada maija līdz 31. augustam.

Kategorijā “Mūzika” finālam izvirzīts Elinas Garančas un Raimonda Paula koncerts “Ja tevis nebūtu...”, kas notika 24. jūlijā Latvijas Nacionālajā teātrī kopā ar *Sinfonietta* Rīga, diriģentu Normundu Šnē un instrumentālo grupu Raimonda Macata vadībā.

“Kino” finālists ir spēlfilma “Tizlenes”, kuŗas režisore ir Marta Elina Martinsone, un filma tapa ar studijas “Ego Media” palīdzību. Savukārt kategorijā “Teātris” kā finālists izraudzīta Viestura Kai-

riša Dailē teātrī uzvestā izrāde “Smilgīši”.

Kategorijā “Vizuālā māksla” finālā iekļuva Kirila Panteļejeva personalizstāde “5 istabas” no Mākslas galerijas *Noass*. “Literatūra” kā finālists izraudzīts Kristīnes Želvas romāns “Grosvaldi” no izdevniecības *Neptuns*, savukārt kategorijā “Mantojums” finālā izvirzīts Jūrmalas pilsētas domes, SIA *Livland Group*, pilsabiedrības *Rere BMW*, “SIA “Islēna V” un SIA “Jurēvičs un partneri” atjaunotais Ķemeru vēsturiskais parks.

“Pārsteiguma” finālists ir Kristiana Brektes sienas gleznojums “Veltījums Džemmai Skulmei”, kuŗu atbalstīja fonds “Mākslai vajag telpu”, bet kategorijā “Notikums” kā finālists izvēlēts Iman-ta un Gido Kokaru simtgadei veltīts svētku dziesmu vakars “BrāliBrāli” 14. augustā. Koncerts notika Mežaparka Lielajā estrādē, un tā režisors bija Juris Jonelis, bet mākslinieciskais vadītājs Romāns Vanags.

“Kilograms kultūras 2021” pēdējais – ziemas balsojums – notiks 2022. gada janvārī, kad balsot varēs par kultūras notikumiem, kas sabiedrības vērtējumam nodoti no 2021. gada septembra līdz decembrim. Pēc tam darbi, kas pavasarā, rudenī un ziemā balsojumos saņēmuši vislielāko skatītāju un klausītāju atbalstu, sacentīsies fināla balsojumā.

Šogad beidzas Latvijas simtgades programma

Iesāktos kultūras projektus finansēs arī turpmāk. Latvijas simtgade bija kā tramplins dažādu Latvijas kultūras jomu pilnvērtīgai attīstībai un uzplaukumam. No valsts budžeta piešķirtie papildus miljoni deva spožu uzrāvienu Latvijas filmu industrijai un literatūras nozarei, beidzot varēja sākt īstenot tādus ilgi lolotus projektus kā “Latvijas skolas soma” un Nacionālā enciklopēdija. Kultūras nozarei kopumā piešķirtā simtgades nauda bija 22 miljoni piecu gadu periodam, taču šī gada nogalē periods noslēdzas un līdz ar to arī nauda no simtgades apcirkņiem. Ko tas nozīmē kultūras nozarei? Kā tas ietekmēs veiksmīgi uzsāktu programmu turpmāko likteni?

“Latvijas skolas somai” finansējums paredzēts arī turpmāk. “Šī izrāde ir balstīta patiesos notikumos, kas notika kādā Latvijas skolā.

Tevis jāizvēlas, kā stāstu tu gribi dzirdēt. Santas stāstu, Ikara stāstu vai Krišjāņa stāstu,” – tas ir fragments no programmā “Latvijas skolas soma” iekļautās “Istabas teātra” izrādes “Klusētāji”, kas skolu vidū ir ļoti populāra. Izrāde savā ziņā visai precīzi atklāj “Latvijas skolas somas” būtību – tā uzrunā pusaudžus, kam kopumā Latvijā ir vismazākais kultūras piedāvājums, un dara to ļoti aktuāli kā saturu, tā formas ziņā.

Dailē teātrī atklāj jauno Stikla zāli un svin divas pirmizrādes

1. oktobra vakarā teātra Stikla zālē pirmizrādi piedzīvoja divi jauniestudējumi.

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

ASV. 29. septembrī ASV vēstnieks Latvijā Džons Kārvaļs, Kandas un pagastu apvienības vadītājs Jānis Mazitāns, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta (NMPD) pārstāvji, kā arī ASV Bruņoto spēku Virspavēlniecības Eiropā un ASV armijas Inženieru korpusa pārstāvji piedalījās svinīgā lentītes griešanas ceremonijā, lai atzīmētu ASV un NMPD sadarbības projekta pabeigšanu. Projekta ietvaros renovēta, jaunas un modernas telpas ieguvusi Valsts materiālo rezervju noliktava Kandavā. Projektu realizēja ASV vēstniecības Aizsardzības sadarbības birojs sadarbībā ar NMPD un ASV armijas Inženieru korpusu. Financējumu vairāk nekā 760 000 ASV dolaru apmērā nodrošināja ASV Bruņoto spēku Virspavēlniecības Eiropā Civīlās sadarbības programma. Būvdarbus veica Latvijas būvniecības uzņēmums SIA “Ābora”. Projekta ietvaros Valsts materiālo rezervju noliktavai Kandavā nomainītas ēkas inženier tehniskās sistēmas, atjaunotas noliktavu telpas, uzstādītas ventilācijas un plauktu sistēmas, kā arī atjaunots jumta segums.

Izrāde “Kontrabass” // Foto: Jānis Deinats

Pirmajā daļā bija skatāms jaunā režisora Henrija Arāja iestudētais Patrika Ziskinda “Kontrabass” ar Aldi Siliņu galvenajā lomā, savukārt otrajā – režisores Lauras Upenieces veidotā mūzikālā izrāde, Džoannas Murejas Smitas “Dziesmas tukšai vietai” ar dziedāšo aktrisi Ēriku Eglīju-Grāveli galvenajā lomā.

Rīgā atklāj jaunu kinoteātri Apollo Kino Plaza

1. oktobrī Igaunijas kinoteātru tīkls *Apollo Kino* atklāja jaunu kinoteātri *Apollo Kino Plaza* modes un izklaides centrā *Rīga Plaza*, informēja *Apollo Kino* pārstāvji. “Esam patiesi gandarīti paziņot, ka neraugoties uz sarežģītajiem laikiem izklaides nozarē, varam atvērt mūsu otro *Apollo Kino* kinoteātri Latvijā,” sacīja *Apollo Kino* Baltijas izpilddirektore Kadri Erma. *Apollo Kino Plaza* ir astoņas kinozāles.

Drāmaturģei un rakstniecei Annai Brigaderei – 160

2021. gada 1. oktobrī aprit 160 gadu kopš dzimusi drāmaturģe un rakstniece, lugu “Sprīdītis”, “Maija un Paija”, “Princese Gundega un karalis Brusubāra” un trilōģijas “Dievs, daba, darbs” autore Anna Brigadere. 1903. gadā pēc Rīgas Latviešu teātra direktora Jēkaba Dubura lūguma pārtulkot kādu lugu bērnu auditorijai, Brigadere sacerēja savu, iespējams, populārāko darbu – lugu “Sprīdītis”. 1922. gadā par nopelniem latviešu literatūras attīstībā valsts rakstniecei piešķīra mājas Tērvetē, kuras viņa nosauca par “Sprīdīšiem” (mūsdienās – valsts nozīmes kultūras piemineklis). Mūža nogalē izdota Brigaderes daļēji autobiogrāfiskā trilōģija “Dievs, daba, darbs” (1926), “Skarbos vējos” (1930) un “Akmens sprostā” (1933).

Mākslas izstāde Pertā

Svētdien, 19. septembrī, *Lane-way Artspace* galerijā *Bayswater*, Pertā atklāja izstādi *Atkal kopā (Together again)*. Izstādē piedalījās Pertas latviešu izcelsmes

mākslinieku grupa, kuŗa jau iepriekš – 2018. gadā pirmo reizi Pertā rīkoja izstādi.

Izstādē piedalās pazīstamie Pertas latviešu mākslinieki: *Len Zuks, Robyn Vārpiņš, Lolita Skye-Lark, Māris Raudziņš, Anita Ozoliņa, Caitlin Manning, Eugenia Manning, Gabrielle Mazalevska, Selga Ešota, Pēteris Ciemītis, Jill Ciemītis un Isobel Ciemītis.*

Selga Ešota ar saviem darbiem (Pēc laikraksta *Latvietis*)

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

Ziņas isumā

• Lai mudinātu seniorus potēt, būtu nepieciešams viņiem maksāt par vakcinēšanos pret Covid-19, šādu rosinājumu pēc koalīcijas sanāksmes izteica tieslietu ministrs Jānis Bordāns (JKP). Viņš norādīja, ka būtu jāiet “no mājas uz māju”, piedāvājot vakcinēties, un pēc potes saņemšanas samaksājot naudu. Bordāns arī norādīja, ka koalīcijas sanāksmē netika iesniegti nekādi konkrēti krīzes risinājumi. Politikis Krīzes vadības padomes sēdē rosinās arī skatīt šo priekšlikumu par naudas izmaksām.

• No 1. oktobra, Eiropas Savienības pilsoņiem, ceļojot uz Apvienoto Karalisti, par derīgu ieeļošanas dokumentu tiks uzskatīta tikai **pase**. Jaunā ieeļošanas kārtība vismaz pašlaik neattieksies uz tiem cilvēkiem, kuŗi Lielbritānijā pieteikušies pastāvīgā vai pagaidu iedzīvotāja statusam.

• Saeima 30. septembrī pirmajā lasījumā apstiprināja likumprojektu, kas paredz ebrēju kopienai izmaksāt **40 miljonus eiro** par holokausta dēļ zaudētajiem īpašumiem. “Par” balsoja 61 deputāts, bet “pret” bija 13 parlamentārieši. Labas gribas atlidzinājuma Latvijas ebrēju kopienai likumprojekta mērķis ir atjaunot taisnīgu un sniegt atbalstu ebrēju kopienai.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

JURIS
LORENCIS

Kas šodien visvairāk uztrauc Latvijas iedzīvotājus? Saslimstība ar Covid-19, kas neiet mazumā? Noteikti. Arī valdības noteiktie ierobežojumi, kas brīžiem ir chaotiski un nesaprotami. Vēl citiem nepatīk prasība vakcinēties. Augošās gāzes, elektrības un apkures cenas. Vasaras vidū notikusi nodokļu reforma, kas daudziem sarežģījusi dzīvi. Tās visas ir praktiskas, taustāmas lietas. Bet patlaban Rīgā un Latvijā spriež arī par mākslu, turklāt visai augstos tonos. Iemesls ir mūra gleznojums (modernajā latviešu valodā to dēvē par "murāli"), kas augusta nogalē parādījās Rīgā, Tērbatas un Akas ielu stūrī, uz Rīgas 40. vidusskolas sienas. Tas ir Kristiana Brektes darbs "Veltījums Džemmai Skulmei", ko naktī papildina mirdzošs neona uzraksts "Mēs esam kā sliekas, kurām jāirdina augsnē". Pārdesmit metrus no apgleznotā mūra, Akas ielā, atrodas Latvijas Metodistu baznīcas dievnams. Turpat ap stūri, kvartāla otrā pusē – laikrakstu *Laiks* un *Brīvā Latvija* redakcijas birojs. Arī es pats dzīvoju šajā apkārtnē, Tērbatas un Ģertrūdes ielu krustojumā.

Brekte savā darbā izmantojis dažas Skulmes atstātās skices, uzmetumus topošām gleznām. Par murāla mākslinieciskajām kvalitātēm neizteikšos, tā ir katra gaumes lieta. Vienīgais, ko varu piebilst – man tas neuzlabo garastāvokli. Dzīve patlaban jau tā ir pilna nemiera un stresa, ko vēl vairāk pastiprina pandēmija. Es neesmu modernās mākslas pretinieks. Džemma Skulmes abstrakcijas, krāsu laukumus, kuņģus viņa gleznoja mūža nogalē, man patīk daudz labāk nekā padomju

Mākslinieka Kristiana Brektes darbs "Veltījums Džemmai Skulmei"

laiku stilizētās tautumeitas. Jautājums ir, lūk, par ko – kas ir tā saucamā laikmetīgā māksla, kur tā ir jāizstāda un kas par to visu maksā? 2009. gada decembrī portālā *delfi.lv* notika diskusija par tēmu "Vai laikmetīgā māksla ir gaumes jautājums". Sarunā piedalījās arī Latvijas Laikmetīgās mākslas centra direktore Solvita Krese. Lūk, viņas vārdi: "Atgriežoties pie sākotnējā uzstādījuma par gaumes jēdzienu, domāju, tas attiecināms uz 19. gadsimta konceptu, kad viens no mākslas galvenajiem kritērijiem bija skaistums. Bet kādi procesi ir notikuši laikmetīgajā mākslā? Tā reizēm apzināti cenšas būt provokatīva, bezgaumīga, pievēršties riebumu izraisošām lietām, tādā veidā nākot klajā ar savu vēstījumu." Interesants jautājums – kāpēc 19. gadsimtā, kad nevienā no pasaules valstīm nebija demokrātijas mūdienu izpratnē, mākslā, runājot S. Kreses vārdiem, "kritērijs bija skaistums". Un kāpēc šodien, kad lielā daļā pasaules, to skaitā arī

Latvijā, valda brīvība un demokrātija, māksla "apzināti cenšas būt provokatīva, bezgaumīga, pievēršties riebumu izraisošām lietām"?

Publiskā telpa pieder visiem. Cilvēki pamatoti jautā – kāpēc pirms mūra apgleznošanas netika rikota sabiedriskā apspriešana? Tādu varēja veikt internetā. Vai arī uz Tērbatas un Akas ielu stūra izlikt informatīvu stendu ar iespējamo piedāvājumu. Rīgas pašvaldība kopā ar bērniem varēja sarīkot radošu konkursu par piemērotāko attēlu uz skolas sienas. Tas būtu demokrātiskāk jeb, izsakoties šodienas politiskajā slengā, "iekļaujošāk" (pārņemts no angļu valodas vārda "inclusion"). Vēl viena iespēja – uz skolas mūra uzgleznot Latvijas valsts simbolus – karogu, ģerboni un valsts himnas tekstu.

Notikums sacēlis pamatīgu vētru. Portālā *manabals.lv* tiek vākti paraksti zem aicinājuma to likvidēt. Pamatojums: "Skolas murālim ir jābūt harmoniskam, ar po-

zitivu saturu, atbilstīgam Latvijas sabiedrības vispārpieņemtajām normām, kā arī jāatspoguļo izglītības mērķi un jānoskaņo skolēni uz mācībām. K. Brektes murālis, mūsaprāt, satur bērnu psihi traumējošu tekstu un erotiska rakstura elementus ar nāves, seksualitātes un, iespējams, arī satanisma mājiem". 4. oktobrī zem šīs petīcijas bija parakstījušies 4900 cilvēki, savu pārliecību apstiprinot ar elektronisko parakstu. Vienlaikus Latvijas tiesībsargs Juris Jansons nācis klajā ar atzinumu, ka "murāli uz skolas sienas nav saskatāmi draudi bērnu garīgajai veselībai", līdzīgās domās ir arī Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija.

Un tomēr – vai nepieciešams publiski izstādīt mākslu, kas sašķēl sabiedrību? Un ja māksla, kā mēs to redzam no pašreizējām diskusijām, var būt tik subjektīva un pretrunīga, vai tā jāatbalsta ar valsts līdzekļiem? Pagājušā gada vasarā Latvijas Nacionālais mākslas muzejs iepirka 107 mākslinieku darbus, izlietojot šim mērķim 550 000 eiro. Pamatojums – "mazināt Covid-19 pandēmijas izraisīto seku ietekmi uz kultūras nozari, atbalstīt krīzes skartos māksliniekus". Bet kāpēc tieši mākslinieki ir tie, kuŗi jāatbalsta? Pandēmijas laikā cietuši ir visi. Gleznot var vienatnē, mākslas darbus iespējams pārdot internetā, izsolēs un galerijās. Savukārt frizieris, masieris vai slimnieku kopējs nu nekādi nevar strādāt attālināti. Aizstādot mākslinieku Brekti, kuŗš ir Latvijas Mākslas akadēmijas Glezniecības nodaļas vadītājs, šis augstskolas vadība izplatīja īpašu paziņojumu. Cita starpā tajā teikts: "Demokrātiskā

sabiedrībā nevar pieļaut mākslas un kultūras cenzūru un ir jāiestājas pret diskrimināciju seksuālās orientācijas, politisko, rases, tautības, dzimuma, vecuma, filozofisko vai reliģisko uzskatu, sociālās izcelsmes, mantiskā, ģimenes vai veselības stāvokļa dēļ". Jau pieminētos 107 māksliniekus un no viņiem iepirktos darbus atlasīja īpaša konkursa komisija un pieaicināti eksperti. Pavisam desmit cilvēki, deviņas sievietes un viens vīrietis. Un tagad iedomāsimies situāciju – ja lēmēju sastāvs būtu diametrāli pretējs – deviņi vīrieši un viena sieviete? Sāktos jezga, runas par diskrimināciju, nevienlīdzību un "mačismu". Lai arī vērtības mainās. Tas, kas paliek, ir darbi. Piecpadsmit minūšu gājiena attālumā no Brektes murāla, Lāčplēša un Satekles ielu stūrī atrodas privātais mākslas centrs "Zuzeum". Kādreizējā korķa fabrika pārbūvēta par kaut ko līdzīgu mākslas templim ar izstāžu zālēm, sapulču telpām un kafējnīcām. *Zuzeum* atklāts 2020. gada septembrī. Te glabājas pasaulē lielākā privātā Latvijas mākslas kolekcija, kas pieder Dinai un Jānim Zuzāniem, pavisam ap divdesmit tūkstošiem dažādu žanru mākslas darbu. Kamēr politiķi jau gadiem runā par jauna mākslas muzeja celtniecību, uzņēmīgi cilvēki vienkārši rikojas.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

SALLIJA
BENFELDE

Pēdējo nedēļu notikumi Baltkrievijā un tās pašieceltā prezidenta Aleksandra Lukašenko sacītais intervijā CNN, liecina gan par apņemšanos izmantot jebkuŗus līdzekļus savas varas noturēšanai, gan par zināmu izmisumu, ciņā par šo varu.

Kā zināms, varas inscenēti uzbrukumi režimam un provokācijas, lai pēc tam izrēķinātos ar opozīciju, nebija nekas neparasts ne Padomju Savienībā, ne arī tagadējā Krievijā. Piemēram, 1999. gadā Maskavā sprādzienu sērija, kas nonāvēja gandrīz 300 cilvēkus, joprojām ir ļoti sāpīgs temats Krievijā, kur par to netiek skaļi runāts. V. Putina pretinieki ir pārliecināti, ka māju spridzināšanu patiesībā sarīkoja Krievijas specdienesti. Vairāki cilvēki, kas mēģināja izpētīt šo lietu, miruši pāragrā nāvē. Protams, Lītvīņenko bija pārbēdzējs un, kā tas tika pierādīts, tika noindēts ar radioaktīvo poloniju. Un šis nav vienīgais gadījums, kas liecina par jebkuru metožu izmantošanu Krievijā. Acīmredzot, Lukašenko seko šim totalitārās Krievijas tradīcijām un nepazīst nekādas

robežas savas varas saglabāšanai.

Piektdien, 1. oktobrī, Baltkrievijas varas iestādes paziņoja, ka esot saņemtas ziņas par vairāk nekā 240 skolu iespējamo minēšanu. Tāpat esot ziņots arī par baltkrievu skolas un konsulāta minēšanu Lietuvā un citās Eiropas valstīs. Lukašenko aizvinst biežāk pēdējā laikā izsakās par draudiem, ko Baltkrievijai radot "terroristu grupas". Šo grupu organizēšanā viņš vaino baltkrievu opozīcijas līderus un Rietumvalstis. Brīdinājumi esot sūtīti e-pastā, tāpēc nācies evakuēt vairāk nekā 5000 cilvēku, arī Lietuvā, kur evakuēta gan baltkrievu skola, gan Baltkrievijas konsulāts. Saņemto draudu dēļ policija pārbaudījusi arī Baltkrievijas vēstniecību Austrijas galvaspilsētā Vīnē.

Lukašenko uzskatus un nodomus labi atklāj intervija 30. septembrī CNN apskatniekam Krievijā Metjū Čānsam. Lukašenko apgalvo, ka lidmašīnām ir droši lidot virs Baltkrievijas, bet – ja kāda no tām apdraudēsot Baltkrieviju, tad viņš rīkosies, un tiks aizturēta jebkuŗas valsts jebkuŗas aviokompānijas lidmašīna! Faktis-

ki tie ir slēpti draudi. Ja diktatoram kaut kas nepatīks kādas valsts vārdos vai darbos, viņš jebkuŗā brīdī var likt nosēdināt pasažieru vai kravas lidmašīnu un aizturēt tās valsts pilsoņus, kas viņu sadusmojusi. Intervijā Lukašenko arī brīdināja – ja Rietumvalstis turpināšot jaukties viņa darīšanās un apdraudēsot Baltkrievijas neatkarību un suverenitāti, tad viņš rīkosies, turklāt ātrāk nekā Rietumi to varot iedomāties.

Tātad Lukašenko draud un pat negrasās apspriest vai kaut ko mainīt savā attieksmē pret opozīciju vai Rietumiem un, piemēram, viltus paziņojumi par skolām un iestāžu minēšanu bija vien iemesls, lai pastiprinātu represijas.

Cilvēktiesību aizstāvji Baltkrievijā, kuŗu darbība jau tikusi nosaukta par pretvalstisku, savu darbu turpina. Cilvēktiesību centrs "Vesna", kam jau atņemta akreditācija, ziņo, ka septembrī Baltkrievijā notiesāti 103 cilvēki politiski motivētās krimināllietās. Administratīvās lietās, kas saistītas ar protestiem vai ar savu domu paušanu, ir izdarīti ne mazāk par 64 arestiem, piespriežot t.s. dien-

naktis apcietinājumā, piespriesti 17 naudas sodi.

Kopš pagājušā gada septembra beigām Baltkrievijā pēc politiski motivētiem krimināllikuma pantiem notiesāti vismaz 958 cilvēki – 158 sievietes un 800 vīrieši. Pēc Baltkrievijas Izmeklēšanas komitejas, tātad oficiālajiem datiem, pašlaik izmeklēšanā atrodas 1,1 tūkstošis lietu, kas saistītas ar protestiem, kas Baltkrievijā ir aizliegti. Pēc cilvēktiesību aktivistu datiem, šobrīd Baltkrievijā ir 715 politieslodzīte.

Tātad kaimiņvalstī represijas tikai pastiprinās, un kaimiņš aiz mūsu robežām, Lukašenko ar saviem atbalstītājiem, kļūst aizvien bīstamāks un neprognozējamāks. To, kas notiks nākotnē, prognozēt grūti, bet neviens no pašlaik iespējamiem scenārijiem neizskatās labi ne baltkrieviem, ne arī kaimiņvalstīm. Ļoti iespējams, ka kādā brīdī Lukašenko aicina palīgā Putinu un viņa militāros spēkus, kuŗu vienības kaŗabazēs jau atrodas Baltkrievijā. Turpinoties valsts ekonomiskajam sabrukumam un nespējot labi apmaksāt miliciju, VDK un specgrupu kau-

jiniekus, Lukašenko var arī bēgt no valsts un patverties piemēram, kaut kur Dienvidamerikā. Tādā gadījumā, protams, notiks vēlēšanas, un ir pilnīgi skaidrs, ka Putins darīs visu, lai pie varas nonāktu viņa cilvēki. Jebkuŗā gadījumā tuvākajā laikā, visticamāk, nav pamata Baltkrievijā cerēt uz demokrātiju un kaut elementāro cilvēktiesību ievērošanu.

Baltijas valstis ar to rēķinās, to sāk saprast arī Eiropas Savienība, tādēļ žonglēšana ar aicinājumiem draudzēties ar Baltkrieviju un Krieviju un nelīdēt ne zinīs, kas tur notiek, kas nereti izskan no dažiem Latvijas esošajiem vai topošajiem politiķiem, ir bīstama. Vēlētājiem nevajadzētu aizmirst par partijām un cilvēkiem, kuŗu izpratnē nav ne ētikas, ne morāles, tikai savtīgas intereses.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

Aizvien bīstamāks kaimiņš

Dibināta Pauļa Jēkaba un Leontīnes Anstrats piemiņas stipendija

DĀVIDS RUBENS

Dziļā mīlestībā pret vecākiem Pauli un Leontīni stipendiju dibinājusi Amerikā dzīvojošā ziedotāja Kristīne Anstrats.

Paulis nāca no Zemgales un Latvijā paspēja pabeigt Hercoga Pēteris ģimnaziju Jelgavā, kam sekoja darba dienests Vācijā, kara vīra gaitas Latviešu leģionā un gūsts Beļģijā. Leontīne bija varakļaniete. Pēc skaistajiem bērnības gadiem Latgalē sekoja smagie juku laiki, kas Strodu ģimeni aizveda uz Vāciju, bet vēlāk arī uz ASV.

Paulis un Leontīne iepazinās Baltijas Universitātē Pinnebergā (Vācijā), kur Pēteris studēja filoloģiju un Leontīne ķīmijas fakultātē – farmakoloģiju, vienlaikus piedaloties arī Korp! Zintas dibināšanā. Ģimenes pamatus jaunie cilvēki gan lika Čikāgā (ASV), pēc tam kad Paulis jau bija ieguvis bakalaura gradu Ohaio Veslijanas universitātē un maģistra gradu Jeila Universitātē.

Izglītībai abu jauno cilvēku dzīvēs bija liela nozīme, bet īpaši spilgti atspoguļojās Pauļa rakstu-

rā. Vēlēdamies sasniegt akadēmisko zināšanu virsotnes, Paulis Anstrats Čikāgas Universitātē ieguva filoloģijas zinātņu doktora gradu, pēcāk arī kļuva par pasniedzēju DePaula Universitātē, kur darbojās līdz pat aiziešanai pensijā 1990. gadā. Latvijā 1995. gadā izdota Pauļa Anstrata grāmata "Civilizācijas vēsture", kas kompaktā un ērtā formātā runā par sarežģīto un pamācošo. Mīlestība pret zinātņi un literatūru tika ieaudzināta arī meitai Kristīnei, kas ieguvusi maģistra gradu filoloģijā un darbojas grāmatu izdošanas jomā.

Paralēli ikdienas pienākumiem Paulis un Leontīne saglabāja savu latviskumu, kā arī dalījās zināšanās, prasmēs un sajūtās ar pārējo trimdas kopienu. Paulis Anstrats Čikāgā nodibināja un vadīja literatūras pulciņu, kurā vairāk nekā 30 gadus ar aizrautību un degsmi iztirzāja latviešu literatūras klasiku, kā arī jaunākās paaudzes literatūras darbus, strādāja arī Čikāgas Kr. Barona un Gaņezera vasaras vidusskolās. Sa-

Anstratu ģimene – Leontīne, Kristīne un Paulis Anstrati

vukārt Leontīne iesaistījās korporācijā Zintas un Čikāgas latviešu katoļu grupā. Viņa ar savu humoru un mīlestību iekrāsoja kopīgi svinētos svētkus trimdas latviešu pulkā.

Paulis Anstrats Mūžībā aizgāja 2009. gadā. Godinot vīru un tēvu, tika dibināta Pauļa Jēkaba An-

strata piemiņas stipendija. Vēlāk meita Kristīne kopā ar draudzeni Janet Geovanis dibināja savu stipendiju, jo abām, tāpat kā viņu vecākiem, izglītība bija ļoti svarīga, tāpēc šķita tik nozīmīgi dot cerību jaunajai paaudzei Latvijā. Tagad, kad pagājis vairāk nekā pusotrs gads pēc mammas Leon-

tīnes aiziešanas Mūžībā, Kristīne Anstrats vēlējusies, lai vecākiem veltītā stipendija ļautu izglīties jauniešiem no tēva dzimtā Jaunsvirlaukas pagasta Zemgalē vai arī topošajiem Latvija Kultūras akadēmijas vai Latvijas Mākslas akadēmijas studentiem.

Iemūžināt kāda cilvēka dzīvi ir sarežģīts uzdevums, it īpaši tāpēc ka ir neiespējami darbīgu, mīlestības pilnu likteni iekalt akmenī vai iesprostot grāmatu lappusēs, tomēr stipendija ir kas daudz vairāk nekā tikai statistiska liecība. Tā ir ticība, kas dzīvo un uzved ik reizi, kad jaunietis pateicas un iedomājas par stipendijas devēju, kurā vārdā nosauktais atbalsts ir kopā ar viņu ik dienu. Šajā gadījumā par Pauli un Leontīni, kas savā dzīvē spējuši ne tikai kļūt par ļoti zināšiem un sekmīgiem cilvēkiem, bet arī uzaudzinājuši meitu, kas ļauj labajam augt un attīstīties caur to dzīves gudrību, ko pati smēlusi no vecākiem.

Miļš paldies Kristīnei Anstrats par stipendijas dibināšanu!

TĪNA SIDORVIČA

Vasaras beigās bija divi lieli un 3x3 latviešu kopienai svarīgi notikumi. Augusta nogalē Bauskā par godu 40 gadiem, kopš latvieši satiekas 3x3 saietos visā pasaulē, notika salidojums, kas visas dienas garumā pulcēja ap 300 dalībnieku. Turpat, Bauskas estrādē, kā arī dažas dienas vēlāk – Latvijas Televīzijā – tika demonstrēta dokumentālās filmas "Trīsreiztrīs. Pasaulē latviešu ģimeņu kustība" pirmizrāde.

Par godu 3x3 kustības 40 gadu jubilejai Bauskas pilsdrupu estrādē notika līdz šim nebijis notikums – cits ar citu vaigu vaigā satikās gan tie, kuri augsta pēdējā sestdienā varēja ierasties klātienē, gan tikās arī attālināti Facebook vietnē. Notika arī tiešsaistes sarunas jeb teletilti, kurā laikā pasākuma vadītāji Ansis Bogustovs un Dīvs Reiznieks izvaicāja vairākus 3x3 pārstāvjus dažādās laika zonās un kontinentos. Bauska sazinājās ar Austrālijas 3x3, Norvēģijas 3x3, Īrijas un Anglijas 3x3, kā arī Vācijas un ASV 3x3 kustības atbildīgajiem cilvēkiem. Sarunās dzirdējām gan par to, kas šobrīd notiek 3x3 ārpus Latvijas, kā arī ko katram no runātājiem nozīmē būt daļai no 3x3. Arī par to, kāpēc 3x3 vērtības bijušas tik nozīmīgas un dzīvotspējīgas jau 40 gadus.

Pirmā savus tautiešus uzrunāja 3x3 "mamma", kustības aizsācēja Līga Ruperte. Viņa atminējās, kā nometņu rīkotāju kvēlākais sapnis toreiz – pirms 40 gadiem – bija – kaut Latvija reiz atgūtu neatkarību un ārzemju latviešiem būtu iespēja šādā nometnē sanākt kopā ar Latvijas latviešiem! Tas īstenojās 1990. gadā, tobrīd vēl ļoti trauslajā neatkarības laikā, kad notika pirmā nometne Madliēnā.

Uz skatuvi dodas dokumentālā filma par 3x3 vēsturi autori – Monta un Armands Jakoveli, kā arī producente Daiga Bitiniece

Darba grupas jaunākie palīgi čakli pierēģistrē atbraukušos, šoreiz arī pārbaudot, vai visi dokumenti ir kārtībā

Salidojums Bauskā bija kā sakoncentrēts 3x3 sajūtu un vērtību kamols – te vienas dienas laikā bija iespēja atkal piedzīvot gan pasaciņu bērniem, gan ievirzes – smadzenēm un rokām –, gan uzstāšanos tā sauktajā Brīvajā mikrofonā, kur kopā mūzicē ģimenes vai draugu kopas. Dienas noslēgumā kulmināciju sniedza veselī trīs jaudīgi pārdzīvojumi. Pirmais bija Latvijas 3x3 vadītājas Ineses Krūmiņas vadītais Daudzi-

nājums par tēmu – cilvēcība, kad ar dziesmām, pārdomām un noskaņu sanākušie apkārt uguns kuram vienotībā kopībā par to, lai gan Latvijā, gan citur pasaulē vairotu cilvēcību. Otrais salidojuma emocionālākais aizkustinājuma mirklis noteikti bija Montas un Armanda Jakovelu dokumentālās filmas "Trīsreiztrīs. Pasaulē latviešu ģimeņu kustība" pirmizrāde.

Filmas veidotāji ir Monta un

Pateicība dabai, dabas stihijām, ziedojot uguni vainagu

Armands Jakoveli, kuriem šī ir debija pilnmetrāžas dokumentālajā kino. Turklāt, tā kā 3x3 nometņu kustībā abi piedalījušies kopš bērnības un kopā ar to izauguši, darbs pie filmas veidošanas bijis arī ļoti personisks. Filmēšana tika sākta jau 2017. gadā, filmējot nometnes Latvijā – Rūjienā, Salacgrīvā, Krāslavā, kā arī iemūžinot vairākas 3x3 nometnes pasaulē, tostarp Austrālijā, ASV, Īrijā un Vācijā. Filmā izmantoti arī unikāli vēsturiski kadri no pirmajām nometnēm Gaņezērā – tāpat no pašiem pirmsākumiem ASV, kā arī no pirmās nometnes Latvijā, Madliēnā 1990. gadā.

Filma tapusi ar lielu ziedotāju atbalstu, tai ziedojuši gan Latvijas, gan ASV 3x3 nometņu dalībnieki, tāpat to atbalstījusi Austrālijas 3x3 Padome, un Gaņezera 3x3 rīkotāji. Filma tapusi ar Kultūras ministrijas un biedrības Trīs reiz atbalstu.

Kā stāsta Līga Ruperte, neskatoties uz pandēmiju, 3x3 pasaulē šovasar darbojies ļoti aktīvi. Latvijas 3x3 vasarā sarīkoja ne tikai

salidojumu, bet jau jūnijā izveidoja virtuālo 3x3 spēli, kas ļāvis interesentiem atgriezties tajās Latvijas vietās, kur reiz bijis 3x3 saiets – šovasar tie bija Pelči, Jaunpils, Rucava un Krāslava. Spēles noteikumi atrodami www.3x3.lv! Ar interesantām programmām un kupli apmeklāti bija Gaņezera un Katskiļu 3x3, kā arī Īrijas 3x3 rīkotie neklātienē saieti. Turklāt divi saieti arī šajos sarežģītajos apstākļos tomēr notika klātienē – tas bija angļu valodā 3x3 Lielbritānijā un Bērzaies 3x3 Vācijā. Jāpiebilst, ka Vācijā ierastās nedēļas vietā saiets sekmīgi izmēģināja jaunu formātu – dalībnieki sabrauca kopā četras nedēļas nogales pēc kārtas. Vēl oktobrī gaidāma Kanādas 3x3, kas notiks neklātienē. Visa informācija par 3x3 atrodama www.3x3.lv un dažādo nometņu Facebook lapās.

3x3 organizatori visās zemēs jau sāk plānot 2022. gada nometnes cerot, ka beidzot varēsim tikties vaigu vaigā un ka dalībnieku skaits būs kuplāks kā jebkad!

Kā Rīga pārvar smago mantojumu?

Rīgas domes priekšsēdis **Mārtiņš Staķis** (*Attīstībai/Par!/Progresīvie*)
intervijā **Ligitai Kovtunai**

Mūsu, diasporas, lasītājiem jūs esat jau ļoti pazīstams – pasaules hokeja čempionāta laikā pirmās lapas publikācijā bija foto ar jums un ārlietu ministru, nomainot Baltkrievijas karogus. Rakstijām arī par slavenajiem stabīņiem, tautā sauktiem – *staķīšiem*, un mūsu redakcijas apmeklētāji nevarēja iekļūt redakcijā Ģertrūdes ielā remontu dēļ. Jautājums – vai “satiksmes mierināšana” ar stabīņiem un puķupodiem, velojoslas un arī ceļu remontu Rīgā tiek profesionāli plānoti, vai vienkārši tiek eksperimentēti ar iedzīvotājiem?

Daļa taisnības par eksperimentēšanu jums ir. Pandēmijas laikā daudzas pasaules pilsētas sāka rīkoties citādi attiecībā uz satiksmes organizēšanu, jo notika negaidītas izmaiņas cilvēku paradumos, arī saistītos ar sabiedriskā transporta izmantošanu. Cilvēki ir iemācījušies strādāt no mājām, attālināti. Citkārt baidās izmantot sabiedrisko transportu infekcijas dēļ, līdz ar ko strauji pieaug mikro-mobilo līdzekļu, kā velosipēdu u. c. izmantošana. Visticamāk, pasažieru daudzums tramvajos, trolejbusos un autobusos neatgriezīsies iepriekšējā līmenī. Ir jāmaina plāni, un pandēmija ir bijusi par labu iemeslu pārmaiņām cilvēku paradumos. Savukārt pārmaiņas nekur un nekad nenotiek bez konfrontācijas. Nāk prātā mana drauga no Amerikas, kuŗš dzīvo Mičiganā, studentu pilsētā, stāstītā par to, kādi protesti tur radušies, padarot parasto autopilsētu par velosipēdistiem draudzīgu. Un tas noticis studentu pilsētā! Lai atceramies Parīzi, kad tās galva Anne Hidalgo pateica, ka nebūs vairs sešu joslu brauktuves, ka pilsētā jāklūst zaļai, drošai, kur ir svaigs gaiss, – viņai bija viszīmīgākie reitingi, bet tika pārvēlēta savā amatā. Jo iedzīvotāji saprata, ka ilgtermiņā visi ir ieguvēji. Vai mums, Rīgai, ir drosme būt pirmo rindās, vai vienmēr vilksimies citiem nopakaļ?! Es noteikti neizvēlēšos stagnācijas ceļu!

Līdzības runājot, tie, kas protestē pret vakcinēšanu, jau neprotē tikai pret vakcinēšanu kā tādu – tas ir protests vispār, protests pret to, kas uzspiež un ierobežo. Vai te nav tāpat? Un vai jaunā Rīgas rāte kopumā arī nesaskaras ar protestu pret varu kā tādu?

Stājoties Rīgas domes vadītāja amatā, saskāros ar retoriku – “Rīga ir drupās!” šobrīd, pēc mazliet vairāk nekā gada, saku: tā nebija retorika, ir vēl sliktāk! Un tās “āža kājas”, kas izlien no iepriekšējos gados sastrādātajiem nedarbiem un nu ir jārisina, visvairāk nosit darbaprieku. Īstenībā tā ir liela netaisnība, ka par vecajiem grēkiem tagad ir jāmaksā mums, tātad arī rīdziniekiem. Mēs tiekam sodīti par lietām, ar kuŗām mums nav nekāda sakara. Piemēram, “svaigākais” – būvnieku kartelis, tūlīt būs sods no Valsts ieņēmumu dienesta... Man ir skaidrs, kāpēc *Saskaņa* šajās vēlēšanās mēra amatam izvirzīja vāju kandidātu un izvēlējās palikt opozīcijā. Jo zināja taču, ka viss nāks gaismā, gribēja, lai citi izstrebj ievārīto un tad, skat, baltā zirgā iejās atpakaļ... Kad viss būs izstrēbts un sakārtots... Mēs to nepieļausim!

Vai varbūt arī izjūtat sabotāžu?

Jā! Un lēnām, izlēmīgi cīnāmies. Piemērs – arodbiedrības, tās ir divējas. Vienas no tām ir tieši tāpēc izveidotas, lai sargātu tos cilvēkus, kas te strādāja pirms tam. Daudzi vadošie darbinieki bija attiecīgo partiju biedri, un nevar sagaidīt, ka viņi būtu kļuvuši mums lojali un no sirds vēlētu izdošanos. Tai pašā laikā, liekot roku uz sirds, varu apgalvot, ka 99% darbinieku ir Rīgas patrioti, kam neinteresē politiskās intrigas. Uz tiem arī balstāmies un netērējam laiku un uzmanību tiem, kas te vēl “aizkavējušies”. Protams, nav viegli pēc 12 gadu citādas valdīšanas panākt straujas pārmaiņas.

Pirms mūsu intervija aprunājos ar rīdziniekiem, tostarp krievvalodīgajiem, – ar taksistu, manikīri, ķīmiskās tīrītavas darbinieci, prasīju, ko mēram pajautāt. Ko viņi teica? Piemē-

Mārtiņš Staķis: “Vai mums, Rīgai, ir drosme būt pirmo rindās, vai vienmēr vilksimies citiem nopakaļ?! Es noteikti neizvēlēšos stagnācijas ceļu!”

ram, – “kad bija Ušakovs, viņi ar mums vairāk sazinājās, atskaitījās par padarīto”; “Vai tas smaidīgais un *feināis* Staķis nevarētu iemācīt arī savus vietniekus būt draudzīgākiem?” Cilvēki tātad seko līdzī, interesejas, un tā ir laba ziņa.

Protams! Bet, redziet, tā ir tāda nelāga sakritība, ka šeit nonācu laikā, kad mums visiem uzbruka pandēmija. Bijām ieslogoti savās sienās un komunicēt varējām tikai ekrānos. Tai pašā laikā es neatbalstu Ušakova stila komunikāciju, šīs preses konferences ar iestudētiem jautājumiem un atbildēm! Es vēlos īstu dzīvi ar īstu sarunu. Nesen biju deviņās Rīgas apkaimēs un tikos ar iedzīvotājiem, atbildēju uz viņu jautājumiem, lielākoties nepatīkamiem. Jā, Ušakovam strādāja vesela aģentūra, kas tērēja miljonus – viena cilvēka publicitātei! Pēc kriminālprocesa to nācās slēgt. Tas noteikti nav tas veids, kādā politiķiem jākomunicē ar tautu.

Un kur tad nu vēl Rīgas Satiksmes miljoni?

Ir izdevies ietaupīt 30 miljonus (!) eiro, samazinot uzpūstās e-talonu izmaksas, tiekot vaļā no visādiem starpniekiem un “konsultantiem”, kas, kā izrādās, te “strādājuši” gadiem, tikai neviens viņus nav redzējis darbavietā. Šī ir mūsu darba neredzamā daļa, to rīdzinieki neredz, bet diem-

žēl izjūt līdzekļu samazinājumu.

Jūsu visaugstākais gandarījums pirmā darba gada laikā?

Vēlēšanās piedaloties, nācu ar pārliecību, ka nedošu nevienu neizpildāmu solījumu. Pirmais, ko apņēmos, – palielināt darba algas sociālajiem darbiniekiem, kas nebija augušas ne par centu aizvadītās desmitgades laikā. Bet pandēmijas apstākļos tieši sociālie darbinieki iznesa visu lielāko smagumu, būdami klāt cilvēkiem mājās laikā. Sociālais sprādziens bija milzīgs! Un mans gandarījums ir par to, ka algu pielikums šiem cilvēkiem bija kā papildu motivācija, turklāt istajā brīdī.

Otrs – strādājam roku rokā ar valsts vadību, nevis kā pretinieki, kā tas bijis gadu gadiem. Solīju konkrēti – sagādāt 350 miljonu papildu investīcijas Rīgai. 200 miljoni jau sagādāti, tostarp t. s. grantu programmas, kas rīdziniekiem nebūs jāatmaksā. Septiņi miljoni, piemēram, Austrumu maģistrālei, kas nodrošinās smago kravu auto novirzīšanai ārpus Rīgas centra. Dabā tas nozīmēs skaistās, vēsturiskās krastmalas atbrīvošanu no automašīnām, lai tā atkal atdzimtu kā pilsētas promenāde. 50 miljoni paredzēti būtiskai Rīgas sabiedriskā transporta maiņai, un tas ir tikai sākums.

Runājot par gandarījumu – ir izpildīts solījums par normālu, eiropisku pārvaldības modeļu

ieviešanu Rīgas kapitālsabiedrībās. Tās vairs neveda politiskie ielikteņi, bet godīgos konkursos izraudzīti speciālisti. Šo godīgo un atklāto standartu ieviešana Rīgas domes darbā man ir ļoti svarīga. Esmu strādājis skandināvu kompānijās, kur tāda ir pašsaprotama, kā elpot svaigu gaisu. Rīgā tā nebija, un šī pozitīvā pārmaiņa ir ceļš ne tikai, kā atgūt kreditoru uzticību, bet – galvenais – rīdzinieku uzticību. Aizvadītā gada laikā nav noticis neviens skandāls, nav ierosināts neviens kriminālprocess, izņemot mūsu atklātus.

Parunāsim par tiltiem, – kad beidzot Rīga tiks pie skaistiem un drošiem tiltiem?

Vispirms – Rīga pati vien ar to sakārtošanu galā netiks, un ir jau iesāktas sarunas ar valdību par 125 miljonu piešķirumu. Deglava tiltu pabeigsim šogad, Brasas tiltu – 2023. gadā. Bet ja līdz 2025. gadam nesakārtosim Vanšu tiltu, tas būs jāslēdz. Un tad, savukārt, cietīs visas valsts ekonomika.

Un joprojām garās rindas uz vietu bērnudārzā?

Arī tās cenšamies samazināt līdz minimumam. Situāciju padara sarežģītu vēl arī tas, ka ļoti lielam skaitam rīdzinieku darbavietas ir centrā un Vecrīgā, tur arī bērnudārzū trūkst, bet apkaimēs citkārt pat nevar nokomplektēt bērnu grupiņas. Esam palielinājuši dotāciju privātajiem bērnudārzū vēl par 3,5 miljoniem eiro. Sākta divu jaunu bērnudārzū celtniecība, kas nodrošinās 300 vietas jau nākamgad.

Par Okupācijas muzeju – Ušakova laikā tam tika piešķirta kāda nekāda dotācija. Jāatminas gan, ka pirms viņa “ēras”, kad pie varas bija *tēvzemnieši*, naudu nepiešķīra nemaz... Kā būs tagad?

Jā, ir bijuši dažādi laiki, bet – šajā kabinetā vairs nebūs tā, ka viens cars un ķeizars noteiks, kam un cik piešķirt. Esmu “maka turētājs”, jā, bet naudas sadali uzticu departamentiem, kas par to atbild. Es nejaucos.

Vai pašreizējais Rīgas domes deputātu sastāvs, jūsuprāt, ir spēcīgs?

Netērēju nevienu sekundi, par to domājot! Deputāti ir tādi, kādi ir, rīdzinieku ievēlēti, un es ar viņiem strādāju. Starp citu, pēc savas pusotra gada darba pieredzes Saeimā un gada parlamentārā sekretāra amatā gan varu teikt, ka mums ir paveicies – lēmumi tiek pieņemti bez lieliem strīdiem, ultimātiem un straujām virziena maiņām.

UZZINĀI

Mārtiņš Staķis (dzimis 1979. gada 4. jūlijā Tukumā) ir politiķis un uzņēmējs. Bijis 13. Saeimas deputāts. 2020. gada 2. oktobrī ievēlēts par Rīgas domes priekšsēdētāju. Pārstāv partiju *Kustība Par!* un politisko apvienību *Attīstībai/Par!*. Absolvējis Tukuma Raiņa ģimnaziju un 2004. gadā ieguvis bakalaura gradu Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātē ar specializāciju pašvaldību organizācijā, mācījies vadības izglītības programmā Somijā (*Helsinki School of Economics*). Darba gaitas sāka uzreiz pēc skolas absolvēšanas, strādājot *Narvesen* veikalū ķēdē, pēdējos darba gados – kā marketinga direktors (1999. – 2010.). Kopš 2010. gada ir uzņēmējs, *Illy* kafijas izplatītājs un *Innocent Cafe* īpašnieks. Sabiedrības atpazīstamību ieguva, vadot LTV1 reliģijas un ētikas jautājumu raidījumu “Saknes debesīs”, kā arī aktīvi darbojoties Zemessardzē.

M. Staķis ir viens no koŗa “Pa Saulei” dibinātājiem un dalībniekiem, kā arī Vecās Sv. Ģertrūdes luterāņu draudzes valdes loceklis. Tāpat viņš ir sabiedriskās iniciatīvas “Ū vitamīns” autors, kas pastāv par bezmaksas dzeramā ūdens pasniegšanu kafējnīcās, restorānos un citās sabiedriskās vietās.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

FRAGMENTI NO TOPOŠĀS GRĀMATAS

LĀSMA
GAITNIECEJauno latviešu liktenstāsti jeb
kā dzima mūža draudzība

Viena no patiesi svarīgām vērtībām, kas daudzkārt nozīmīgāka par iekrājumiem kontā vai smalkām rotaslietām dārglietu lādītē, ir draudzība. Iespējams, šis apgalvojums skan patētiski, varbūt pat neīsti, taču cilvēki, kuri neliekuļot var apgalvot: "Viņš ir mans draugs", zinās, cik tas paties. Draugus visbiežāk iegūstam bērnībā, pusaudža gados, arī jaunībā, taču, laikam ejot un dzīves situācijai mainoties, liela daļa no viņiem it kā pazūd. Ir kopā pavadīts kāds laiks, piemēram, studiju gadī, pēc tam cilvēki dodas katrs uz savu pusi, un attiecības izčākst – to vienkārši vairs nav. Tāpēc vietā ir jautājums, cik gadus ilgst draudzība, ko var raksturot ar apzīmētājiem "īsta", "patiesa"?

Atbilde jārod katram pašam, taču dziedātājam, kontrtenoram Sergejam Jēgeram šajā cilvēki ir laimējis. Sasniedzis pilngadību un absolvējis skolu, viņš izlēma strādāt sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrā "Saulē" Ventspils ielā, Rīgā. Viens no viņa kolēģiem bija **Janeks Volkovs** – vien pāris gadu vecāks. Tā sākās pazišanās, kas pārvērtās draudzībā un ilgst jau ceturtdaļu gadsimta – 25 gadus. Par spīti attālumam, jo Janeks kopš 2004. gada dzīvo un strādā Londonā, bet Sergejs – Latvijā.

Janeks savu dzīvi mēra divos nogriežņos: pirmais ir laika posms līdz 2004. gadam, bet otrs – pēc šī gada. "Uz Londonu braucu ar mērķi strādāt, izmēģināt spēkus un pierādīt sevi profesijā, kur esmu apguvis, – sociālajā jomā. Sākotnējā doma bija tāda – ja nesanāks, vienmēr pastāv iespēja atgriezties Latvijā." Taču sanāca! Nevienas nezina, ko un cik daudz tas Janekam prasījies, taču iecerētais godam sasniegts. Pieļaujams, ka šī īpašība – stūrgalvīga mērķtiecība, nepadošanās pirmajām grūtībām un iecerētā sasniegšana – ir viena no abus draugus vienojošām iezīmēm. Dziedātājam Sergejam Jēgeram piemīt tas pats, vai tad ne?

1996. gadā tika izveidots dienas aprūpes centrs cilvēkiem ar garīgās attīstības traucējumiem "Saulē". Tolaik tas atradās Ventspils ielā, bijušā bērnudārza ēkā. Tā bija iestāde, kas paredzēta savu vecāku "mūžīgajiem bērniem" – cilvēkiem, kuri pēc pases datiem ir pieauguši, taču ar kavētu garīgo attīstību vai psihiskās veselības traucējumiem, līdz ar to pieskatāmi un uzmanāmi visu mūžu. Kad centrs tikko kā bija nodibināts, tā darbinieki paši devušies uz mājām pie vecākiem, kuriem ar bērns ar garīgās attīstības traucējumiem, un stāstījuši par jauno iestādi, kas kaut mazliet atvieglotu viņu ikdienu. Aptuveni 60% no uzrunātajiem savus bērnus sāka vest uz centru.

"Mēs viņus saucām par jauniešiem, kaut gan pēc gadu skaita daļa šo cilvēku par mums, viņu audzinātājiem, bija vecāki. Bērns tur nebija neviena paša," stāsta Janeks. Pārsvārā cilvēki ar šādiem traucējumiem dzīvo savās ģimenēs. Tolaik jaunizveidotais centrs "Saulē" šo cilvēku vecākiem un citiem ģimenes locekļiem piedāvāja atvieglot viņu ikdienu, jo no pulksten deviņiem rītā līdz pieciem pēcpusdienā "mūžīgie bērni" atradās centra telpās savu audzinātāju redzeslokā. "Centru dibinot, mēs bijām jauna, radoša komanda – pieci vēl ļoti jauni darbinieki un vadītāja. Mums bija radusies iespēja ne tikai pielietot praksē skolā iegūtās zināšanas, bet arī izmēģināt dažādas jaunas, Latvijā līdz šim vēl nebijušas lietas. Likām galvas kopā, daudz diskutējām, līdz sapratām, ka noteikti nepieciešama mūzika. Sākām meklēt cilvēku, kurš varētu vadīt mūzikas nodarbības," atklāj Janeks. "Nekad to skatu neaizmirsīšu – ir 1997. gada septembra pēcpusdiena, stāvam uz centra sliedīti un redzam, ka uz mūsu pusi strauji tuvojas jauns, slaidis puisis ar brūnu portfeli rokās. Tā kā netālu atradās skola, nodomājām, ka tas ir kāds skolēns, kurš to brūno portfeli aiz-

radošuma. Sergejs viņus aizrāva ar savu harizmu, bet mūs, kolēģus, ar māku sadarboties, daudzām idejām un galu galā – ar degsmi pret darbu. Viņš kolosāli spēlēja klavieres. Sākumā es pret Sergeju izturējos distancēti," – tā Janeks. Jau pavisam drīz sekoja pirmie panākumi, kas līdz asarām saviļņoja ne vienu vien šī centra audzēkņa mammu un tēti, proti, Ziemassvētku kon-

simālisms, kas lika mēģināt aizvien ko jaunu un tiekties pēc arvien labākiem sasniegumiem par spīti tam, ka atalgojums bija niecīgs.

Iejusties, saprasties un nodibināt siltas attiecības gan ar kolēģiem, gan audzēkņiem nākamajam dziedātājam palīdzēja vairākas personīgās īpašības. "Sergejam piemīt izcila prasme komunicēt. Ja sākotnēji kāds cil-

"Tas bija laiks, kad Sergejs gan mani, gan citus "Saulēs" kolēģus iepazīstināja ar akadēmisko mūziku. Lēnītēm sāka rasties interese, jo bija cits konteksts, nevis kā skolas gados, kad obligāti visiem jāiet uz teātri vai operu un nevienam nejauda, vēlies to vai ne. Mēs aizgājām uz operu "Parīzes Dievmātes katedrālē", kur titulomā bija Kristīne Gailīte. Viņa dziedāja latviešu valodā, un es burtiski iemilējos dziedātājas balsī. Tajā brīdī sapratu, ka operā atgriezšos vēl un vēl." Janeks smejas, ka pēc kāda laika, ejot pa Latvijas Mūzikas akadēmijas gaiteni kopā ar nākamo kontrtenoru, viņi satikuši dziedātāju. "Tā ir Kristīne Gailīte!" teicis Sergejs, savukārt Janeks nav spējis noticēt. "Tā pati, kas dziedāja "Parīzes Dievmātes katedrālē"? Nevar būt!"

Turpinot stāstu par darbu centrā "Saulē", jāatklāj, ka panākumi kļuva arvien lielāki, līdz ar to arī auga ambīcijas. Radās ideja nodibināt pašiem savu orķestri. Darbinieki savā brīvajā laikā rakstīja projektus, lai piesaistītu līdzekļus. "Viena no idejām bija pēc norvēģu metodes sākt nodarboties ar krāsu mūziku, tas ir, kad katrai notij atbilst sava krāsa. Piemēram, *Sol* ir dzeltenais," stāsta Janeks. Lai ideju realizētu, Sergejs devies uz Norvēģiju apgūt krāsu mūziku, savukārt norvēģu speciālisti ieradusies centrā "Saulē".

Sākotnēji jaunās idejas tika uzņemtas ar lielu entuziasmu, viss šķita lieliski, taču, ambīcijām pieaugot, radās plaša. Nereti ir tā, ka cilvēki uzskata – ja esi mūziķis, tev jāprot spēlēt visus instrumentus pēc kārtas un vēl dziedāt. Sergejam tika piedāvāts spēlēt bungas, jo mēs taču gatavojām orķestri. "Bungas?" viņš bija neizpratnē. "Es nemāku spēlēt bungas un nespēlēšu. Man nepatīk bungas!" Jau tolaik viņam piemita drosme atteikties no darbiem, kas nesagādā prieku vai kurus dibinātu iemeslu dēļ nevēlas darīt. Citi piekāpās, samierinās. Ja priekšniecība liek, tad miļā miera labad dara, taču Sergejs uz to nekad neparakstīsies," atklāj Janeks.

Pienāca vasara; šķitīs, ka viss būs mierīgi. Centra "Saulē" darbinieki saviem audzēkņiem organizēja nometnes, tajā gadā tā notika Rucavā, netālu no Liepājas. "Bija jau pieejami pirmie mobilie telefoni. Viss mierīgi, viss kārtībā, bet te pēkšņi ziņa no Sergeja. Viens vārds – "Uzmini!" Es rakstu preti: "Ko?" Izrādās, viņš ir uzteicis darbu. Tās dienas vakarā Janeks aizbrauca pie Sergeja uz Bauskas ielas dzīvokli, abi par šo situāciju runājuši visi nakti, taču bija skaidrs, ka lēmums ir pieņemts un Sergejs to grozīt netaisās.

(Turpinājums 9. lpp.)

Sergejs Volkovs

Sergejs Jēgers labdarības akcijā

nēmies no sava fizikas skolotāja. Liels bija pārsteigums, ka nācējs apstājās tieši mūsu durvju priekšā, paziņojot, ka vēlas pieteikties darbā!" Sergeju, kurš tolaik strādāja arī Rīgas pašvaldības bērnu un jauniešu centra sturktūrvienībā (citiem vārdiem – bērnumā) "Vita", pieņēma pusslodzes darbā par mūzikas nodarbību vadītāju.

"Tā bija radoša eksplozija! Pārmaiņas sākās drīz, turklāt vērienīgas. Mūsu aizbilstamie bija stāvā sajūsmā, jo viņos tika apmierinātas alkas pēc kā cita, pēc

certs. Sergeja vadītajās mūzikas nodarbībās piedalījās centra audzēkņi ar viegliem un vidējiem garīgās attīstības traucējumiem; viņi arī bija tie, kuri ar savu uzstāšanos pamatīgi pārsteidza vecākus. "Tolaik šie cilvēki tika uzskatīti vienīgi par patērētājiem, kam valsts maksā pabalstus un kas neko nespēj dot preti. Tāpēc – kāds tur brīnums – vecāki, redzot savu atvasi uzstājoties, aiz brīnumiem paliek ar vaļā muti." Janeks, atceroties darbu centrā "Saulē", vairākkārt atkārto, ka tas bija jaunības mak-

vēks ir ļoti pārliecināts par vienu, tad pēc piecu līdz desmit minūšu garas sarunas ar Sergeju viņš domas var mainīt par 180 grādiem. Jau tolaik Sergejam bija liela dzīves pieredze, viņš zināja, ka uz paplātes neviens neko nepienesīs. Gribi jaunas kurpes? Nopelni naudu un nopērc!" pauž Janeks. Vēl kā ļoti pozitīva un dzīvī noderīga īpašība jāmin precizitāte, proti, Sergejs nekad neko nekavē, vienalga, vai tas būtu darbs, koncerts vai tikšanās.

Paralēli darbam ar centra "Saulē" audzēkņiem notika vēl kaut kas. "Mēs, darbinieki, satvinājāmies, saliedējāmies. Brīvajā laikā arvien biežāk sākām satikties, visi kopā braucām uz Vecrīgu. Sergejs tolaik irēja vienistabas dzīvoklīti Bauskas ielā, braucām pie viņa ciemos," atceras dziedātāja draugs. "Viņam karstākā vēlēšanās uz 19 gadu dzimšanas dienu bija dāvanā saņemt gludināmo dēli. Mēs, pārējie, sametām naudiņu un viņam to dēli uzdāvinājām!" Savukārt citā reizē, kādā pēcpusdienā, kad Sergejs ieradies darbā un sūdzējies, ka viņam sāp galva, kolēģi, labi zinādami, ka puisis nekad mūžā nav dzēris kafiju, viņu pierunājuši to mazliet iedzert. Vismaz pamēģināt. Solījuši, ka dzēriens noteikti palīdzēs un galvassāpes pāries. "Jūs gribējāt mani noindēt!" viņš iekliedzies, iedzērdams mazu malciņu. Solītā efekta vietā sanācis defekts – galvassāpes pieņēmušās spēkā. No tā laika dziedātājs no kafijas katēgoriski atsakās.

FRAGMENTI NO TOPOŠĀS GRĀMATAS

(Turpināts no 8. lpp.)

Viens posms – vien pāris gadu, taču kādi! – dziedātāja dzīvē bija noslēdzies. Beigušies bija arī sagatavošanas kursi Latvijas Mūzikas akadēmijā, kurus viņš apmeklēja paralēli darbam centrā “Saulē”.

Drīz vien nākamais kontrtenors mainīja dzīvesvietu; viņš nopirka nelielu dzīvokli Vecmīlgrāvī. “Jaunā mājvieta bija bēdīgā stāvoklī. Virtuvē atradās skapītis – smags, neparocīgs, tikpat kā neizkustināms no vietas. Sergejs teica tā: “Kad tu aiziesi no darba “Saulē”, es tev to pacelšu virs galvas!” Kādu laiku centrā vēl strādāju, taču pienāca brīdis, kad aizgāju arī es.”

Pēc aiziešanas no darba traģēdija, protams, nenotika. Nav bijis brīža, kad dziedātājs sēdētu, rokas salicis klēpī, un garlaikotos. Iespējams, tā ir pašdisciplīna, iegūta mācību gados internātskolā, kas neļauj apstāties. Pavisam drīz sākās studijas Latvijas Mūzikas akadēmijā pie Kārļa Zariņa, kā arī Šveices Konfederācijas valdība piešķīra stipendiju, lai nākamais kontrtenors varētu mācīties pie Andreasa Šolla (*Andreas Scholl*) Bāzelē, taču tas ir jau cits stāsts. “Tāds Sergejs ir – visu laiku attīstībā. Viņam nemitīgi vajadzīgs kas jauns, taču, ja kaut kas nav pieņemams, viņš atsakās, neturpina.”

Vēl nozīmīgākas nekā attīstība un virzība Sergejam ir attiecības ar saviem tuvākajiem. Pirmkārt, ar Omu, kuŗas diemžēl mūsu vidū vairs nav, un māsām. “Viņa bija arī mana Oma, jo abas manas istās vecsmātes agri aizgāja Mūžībā. Gunta nebija klasiskā Oma, bet gan savs cilvēks visur un vienmēr. Vēl tagad ar lielu siltumu atceros viņas azartu, smieklus, humora izjūtu un labā nozīmē arī naivumu. Kā mēs uzjautrinājāmies, kad viņa centās runāt krieviski, kas, tāpat kā angļu valoda, Omas izpratnē bija un palika svešvaloda,” klausos Janeka stāstījumā un jaušu, ka šis atmiņas viņam ir dārgas. “Oma visus cilvēkus uztvēra vienlīdzīgi; nekad nevienu nenosodīja. Ciemojoties pie viņas, mums bija kā draugu salidojuma. Sirdī viņa vienmēr bija jauna. Nespēju iedomāties, ka Gunta varētu teikt: “Kad mēs augām, tad nu gan neviens tā nedarīja!” Tieši pretēji – viņa mēģināja tikt līdzī visam jaunajam, dzīvot līdzī laikam. Kad ieradās Latvijā, vienmēr vēlējos apciemot Omu. Tagad ik gadu abi braucam uz kapiem.” Sergejs kopā ar Omu arī ciemojies pie Janeka Londonā.

Ciešas un cilvēcīgas ir Sergeja attiecības arī ar bijušajiem klasesbiedriem – ne jau visiem, protams. Rēgulāras tikšanās, sazināšanās, kā kuŗam klājas un ko kuŗš dara. “Tā bija fantastiska klase. Man nereti rodas izjūta, it kā es pats būtu mācījies vienā klasē ar Sergeja klasesbiedriem. Zinu, kā kuŗu sauc, ko kuŗš dara. Piemēram, pirmais brauciens uz ārzemēm, uz Parīzi, mums bija ciemos pie bijušās klasesbiedres Everitas uz Parīzi 2000.gadu sākumā,” – tā Janeks.

Ceļošana tik ļoti iepatikās, ka sākotnēji Sergejs un Janeks kopā ar vēl citiem draugiem – lielākā vai mazākā kompānijā – sāka apceļot Eiropu, pēc tam – tālākas vietas. Kad Janeks sāka dzīvot Londonā, Sergejs ar abām māsām un māsas draugu 2005. gada aprīlī atlidoja ciemos. Sagaidīšana izvērtās neaizmirstama: “Tā bija ceturtdiena, to atceros, jo bija jāstrādā: viņi ielidoja pulksten 19, bet man darbs beidzās pulksten 21. Tolaik dzīvoju vienā mājā kopā ar vairāku

laikā Sergejs pārspējis pats sevi, jo pēc rakstura nav ekstrēmists, bet gan tradicionālo vērtību piekritējs. “Uzturējāmies milzīgā kūrortā, Sergejam atlikuši vien 10 dolari. Viņš ieraudzīja uzrakstu, ka par šādu summu var izbraukt ar kamieli. Mēs, pārējie, kas piedalījāmies tajā ceļojumā, bijām bezgala pārsteigti. Lai nu ko, bet šādu Sergeja rīcību negaidījām. Izjāde kamiela mugurā beidzās neveiksmīgi. Kad vajadzējās tikt no milzeņa lejā, kamielis strauji sakustējās, kas

lai pietiktu arī nākamajai dienai, taču ieradās snurkulētāji un par vakariņām bija tāda sajūsmā, ka izēda pilnīgi visu!” Līdzīgi gadījies arī pēc frikadeļu zupas uzvārīšanas. “Ieradās draugi, viņu vidū arī kāda angļu valodas skolotāja – veģetāriete. Izstāstīju, kas tas par ēdienu, ka frikadeles ir no gaļas. Viņa atbildēja, ka tas nekas – frikadeles “izzvejošot” ārā. Beidzās ar to, ka zupa viņai tā iegaršojās, ka notiesāja arī frikadeles. Pēc tam atzinās, ka esot pārkāpusi saviem principiem,

kam beidzot bija jānotiek – ilgi lolotā ideja tika piepildīta.”

“Nemot vērā, ka Sergeju cilvēki galvenokārt zina kā dziedātāju, man nepiedos, ja neko nepastāstīšu par šo viņa talanta šķautni. Manuprāt, pirmais lielais izrāviens viņa karjerā tieši kā kontrtenoram notika Rīgas 800. gadu jubilejas svētkos 2001. gada jūlijā nogalē,” pauz Janeks. Tie bijuši neaizmirstami mirkli. Uz Vecrīgu skatīties un klausīties koncertu, kuŗā Sergejam jādzied, ieradās visi viņa draugi, abas māsas un, protams, Oma. “Jūs aīšu redzējāt? Redzējāt, ar kādiem burtiem ierakstīts mans vārds?” – toreiz teicis Sergejs. Šķiet, neatradisies tāda mākslinieka, kuŗam nebūtu patīkami, ka viņa vārds un uzvārds aīšā nodrukāts lieliem, treknamiem burtiem, lai to varētu pamanīt jau pa gabalu. “Mūs Sergeja uzstāšanās ļoti savīļņoja, bijām lepnī! Beigās pat nokavējām visu sabiedrisko transportu, tāpēc uz Vecmīlgrāvi mēģinājām iet kājām,” smejas Janeks. Kēniņš Zālamans vienā no savām pamācībām paudis: “Katrai lietai ir savs nolikts laiks, un katram īstenošanai paredzētam nodomam zem debess ir sava stunda.” Sergeja Jēgera laiks bija sācies.

Pirmā vērienīgākā pašpārliecināšanās ārpus Latvijas robežām notika 2005. gadā raidsaībiedrības BBC starptautiskajā vokālistu konkursā *Cardiff Singer of the World 2005* Kārdifā (*Cardiff*), Velsas galvaspilsētā, kas atrodas pie Tafas upes ieteces Bristoles licī. Tajā gadā konkursā piedalījās 25 finalisti, taču viņu vidū kā kontrtenors Sergejs Jēgers bija vienīgais. Viņš ieguva godpilno 6.vietu. “Tas bija klasiskās mūzikas izpildītāju konkurss. Braucu Sergejam līdzī, tulkoju un palīdzēju arī ar citām lietām,” atceras Janeks. Piedalīšanās tik prestižā konkursā, turklāt vēl augstas vietas iegūšana dziedātāja dzīvē bija milzu notikums. Kā jau starptautiska mēroga sarīkojumos, kur ierodas daudzu valstu pārstāvji, ir pieņemts – arī šeit radās daudz jaunu pazišanos. “Sergejs iepazinās ar vairākiem cilvēkiem, kas vēlāk viņa dzīvē bija svarīgi. Tieši velsieši palīdzēja ar pirmā albuma CD formātā izdošanu,” atceras draugs. “Cilvēki pēc uzstāšanās nāca klāt, jautāja, kur var iegādāties kompaktdisku. Kad Sergejs atbildēja, ka albumu vēl nav, viņi ļoti izbrīnījās, kā tāda līmeņa dziedātājam var nebūt ierakstu.” Šī nepilnība tika labota pēc gada, kad izdevniecība “Upe tuviem un tāliem” laida klajā dziedātāja pirmo soloalbumu “*Ave Musica*”. Savukārt atgriežoties no Kārdifas Latvijā, Sergeju Jēgeru lidostā “Rīga” sagaidīja gan apsveicēji, jo cilvēki par viņa panākumiem bija sajūsmā, gan žurnālisti no vairākām televīzijām. Sižeti par šo notikumu tika demonstrēti gan ikvakara ziņu raidījumā “Panorāma”, gan “Kultūras ziņas”.

Mūsu sarunas noslēgumā Janeks atzīst: “Visvairāk gan Sergejam patīk uzstāties Latvijā, jo šeit cilvēki viņu mīl.”

Mūzicējot kopā ar Collegium Musicum

citu tautību cilvēkiem, tāpēc ar kolumbiešu puīsi Haimi sarunāju, ka viņš manus ciemiņus sagaidīs stacijā. Tā kā viņi cits citu nezināja, es iepriekš sagatavoju lielu plakātu ar uzrakstu “Vecmīlgrāvis”; Haimem, gaidot atbraucēju, tas jātur rokās. Atbraucēji – mani ciemiņi – bija sajūsmā!” Pēcāk uz Apvienotās Karalistes galvaspilsētu Sergeja pavadībā devās arī Oma. “Vienubrīd skaitīju, cik reižu ar Sergeju esam tikušies Londonā, tad apnīka. Kādas 50 būs.”

Ar šo pilsētu saistās arī kāds personīgs izaicinājums. Londonas Karaliskā Konventgārdena opera izsludināja konkursu, kur varēja piedalīties ar mērķi tikt uzaicinātam meistarklasē pie pasaules spožākajiem talantiem. Pēc Sergeja Jēgera uzstāšanās konkursā rīkotāji viņam teikuši: “Jums meistarclases un skološanās nav vajadzīga, jūs pats esat augstākās raudzes meistars! Taču sliktā ziņa ir tā, ka mūsu repertuārs jūsu balss diapazonam neko nevar piedāvāt.”

“Neaizmirstams 2006. gada martā bija ceļojums uz Kanāriju salām. Tas bija izmēģinājuma brauciens. Latvijā vēl dziļa ziema, sniegs, bet tur – kā vasaras vidū, saule un peldes.” Rudenī sekoja brauciens uz Ēģipti, kuŗa

Sergeju izbiedēja. Viņš tik cieši sasprindzināja muskuļus, ka pēc nelaimīgās afēras nav spējis pat normāli pāiet. Pēc atgriešanās Latvijā viņam pusgadu vajadzēja apmeklēt rehabilitāciju. “Pēc Ēģiptes brauciena sapratām, ka otrreiz tur atgriezties vairs nevēlamies, kaut arī viss, izņemot nelaimīgo starpgadījumu ar kamieli, bija labi.”

Dziedātājs laika gaitā apmeklējis daudz tuvu un tālu zemju; skaitot sanāk ap 40, taču viena no tām viņam ir pavisam īpaša. Tā ir Jaunkaledonija – Francijas Republikai piederoša sala Klusajā okeānā. Tur būs ir vismaz sešas, septiņas reizes, tai skaitā gan kopā ar Omu, gan Janeku. “Miers, kas tur valda, Eiropā būtu neiespējams. Paradīze. Galvaspilsētā Numejā (*Numea*) iepazināmies ar Marinu, kuŗa dzimusi Latvijā un mūs savā mājā uzņēma ar vārdiem: “Mana māja ir jūsu māja!” Jaunkaledonijā ir pieņemts, ka cilvēki ik vakaru dodas apciemot draugus. Paņem līdzī vīnu, kādas uzkodas un vienkārši tāpat iet ciemos. Mēs viņus nosaucām par snurkulētājiem,” Janeks kavējas atmiņās. “Kādu vakaru Sergejs bija nolēmis pagatavot isti latvisku maltīti – kartupeļus ar maltās gaļas mērci. Viņš sagatavoja tā vairāk,

taču ēdiens bija tik ļoti garšīgs.”

Pašlaik pēdējais lielais ceļojums Sergejam ar kopā ar Janeku bija 2020. gada martā uz Vjetnamu īsi pirms Covid pandēmijas. “Visi vjetnamiēši jau stāigāja maskās, izņemot tūristus. Halonas licī (*Ha Long Bay*) bijām apmetušies viesnīcā; pamānījām, ka tā paredzēta 700 cilvēkiem, reāli mēs tur bijām 40!” Pastāvēja draudi netikt atpakaļ, taču nokļūt līdz Londonai 15. martā, kā bija plānots, problēmu nebija. Dziedātājam 18. martā vajadzēja lidot tālāk uz Rīgu, taču jau dažas dienas iepriekš viņa Latvijas draugi cēla trauksmi, ka varot gadīties problēmas, tāpēc vajadzētu pārrēzervēt lidmašīnas biļeti. “Sergejs to uztvēra ar humoru, neticēja, ka varētu šeit palikt, jo nekad iepriekš tā nebija bijis. Rezultātā viņš Londonā iestrēga uz četriem mēnešiem.” Taču tas kontrtenoru *no sliedēm* neizsīta, gluži otrādi – beidzot radās iespēja nopietni pievērsies lietai, kas jau ilgi bija pastāvējusi vaļasprieka līmenī. Protams, tā ir ēdiena gatavošana. “Viņš meklēja jaunus izaicinājumus: taisīja ēst, izmēģināja jaunas receptes, pat meklēja ko jaunu kanalā *Youtube*. Atgriežoties Rīgā, Sergejs kļuva par iecienītu mājražotāju. Notika tas,

MĒNEŠA PRIEKŠMETS SEPTEBRĪ

Rakstnieku cēlieni

Rudenī Latvijā ir ierasts atzīmēt Dzejas dienas, kas pulcē kopā dzejniekus un viņu daiļdarbu cienītājus. Ārpus Latvijas līdzīga veida literāros sarīkojumus mēdz dēvēt par "Rakstnieku cēlieniem". Tos rīko ārzemju latviešu dziesmusvētku, kultūras dienu un dažādu paudžu noņemtu (2x2 un 3x3) ietvaros. "Rakstnieku cēlieni" literātiem ir iespēja dalīties ar saviem jaunākajiem darbiem, satikt citus rakstniekus un tuvāk iepazīt savu publiku.

Okupācijas laikā latviešu rakstnieki ārpus Latvijas veidoja rosigu sabiedrības dzīvi, tika izveidotas gandrīz 150 izdevniecības, kas izdeva jaundarbus un pārpublicēja latviešu klasiku. Latvieši visā pasaulē pirka un

lasīja šo apgādu izdevumus. Klajā tika laisti ne tikai romāni, dzejoļu krājumi un izglītojoši izdevumi, bet arī regulāri publicēta periodika: avīzes, žurnāli, rakstu sērijas.

Rūta Skujiņa (1907-1964) Otrā pasaules kara beigās ar meitām devās bēgļu gaitās uz Vāciju. Pēc pieciem Vācijas bēgļu nometnēs pavadītiem gadiem viņas 1949. gadā izceļoja uz ASV. Pirmajos gados Rūta strādāja smagu un sev neierastu fizisku darbu – bija mājkalpotāja un fabrikas strādniece, tomēr arī rakstīja un publicēja dzejoļus, stāstus un impresijas trimdas latviešu presē. Sākumā Rūta Skujiņa manuskriptus rakstīja ar roku, bet vēlāk meklēja iespēju, kā tikt pie rakstāmmašīnas ar Eiropas jeb Vā-

Rūta Skujiņa ASV 20. gadsimta 50. gados

cijas taustiņu sakārtojumu. Tāda rakstāmmašīna bija daudz dārgāka nekā viņa varēja atļauties. Rūtas mazmeita Sarma Muižniece Liepiņa stāsta: "Tad 1954. gadā notika Ziemassvētku brīnums – Kalamazū pilsētas Labdarības fonds (Kalamazoo Foundation) viņai šo rakstāmmašīnu uzdāvināja..." To bija sarunājusi latviešu māksliniece Nora Drapče. Ar šīs rakstāmmašīnas palīdzību tapuši vairāki Rūtas Skujiņas literārie darbi trimdā, tostarp autobiogrāfiskas prozas impresijas "Sirds dzīvo no niekiem" (1963) un atmiņu stāsts "Vējš svaida kaijas" (1964).

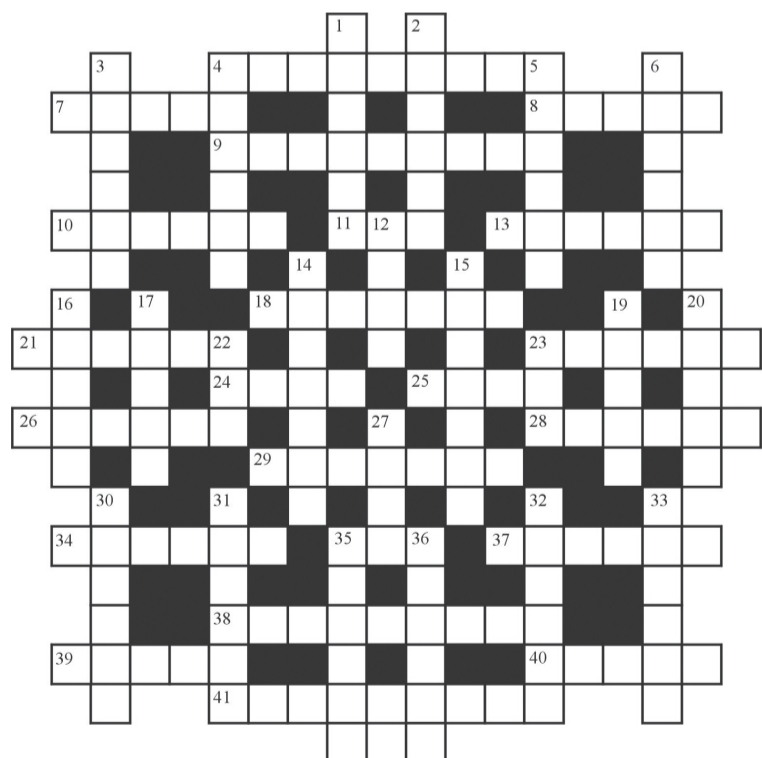
Dzejnieces un rakstnieces Rūtas Skujiņas rakstāmmašīna, ko viņai sagādāja Kalamazū pilsētas Labdarības fonds 1954. gadā

Rūta Skujiņa ar meitām Pensilvānijā, ASV, 1950. gadā, kur viņa strādāja par mājkalpotāju. No kreisās: Lalita Lācis, Rūta Skujiņa, Māra Lācis

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Limēniski. 4. Pilsēta Kazachstānas austrumos. 7. Gaujas pieteka. 8. Liels dekoratīvs dārzs. 9. Cilvēks, kas izliekas. 10. Pilsēta Kurzemē. 11. R. Ezeras romāns. 13. Peldēšanas stils. 18. Slinkas. 21. Oficiālas pusdienas ar lūgtiem viesiem. 23. Indiāņu tauta. 24. Saistīt. 25. Latviešu dzejnieks (1901-1950). 26. Japāņu tērps. 28. Japānas ķirsis. 29. Futrālis šiku priekšmetu glabāšanai. 34. Čemurziežu dzimtas augi. 35.

Latviešu gleznotāja Svempa vārds. 37. Valsts galvaspilsēta Eiropā. 38. Indīgš zirneklis. 39. Donavas pieteka. 40. Mazā planēta (atklāta 1949. gadā). 41. Augstāko mācības iestāžu audzēknes.

Stateniski. 1. Pilsēta Itālijas ziemeļos. 2. Latviešu gleznotāja (1939). 3. Transportlīdzekļu riteņu apvalki. 4. Pilsēta Vācijas vidienē. 5. Ūdens gars Vēdu mitoloģijā. 6. Elements daiļslidoša-

nā. 12. Sporaugs. 14. Vītulu dzimtas koki. 15. Ķirbjaugu dzimtas dārzenis. 16. Sermuļu dzimtas dzīvnieks. 17. Teikt nepatiesību. 19. Policista gumijas nūja. 20. Ziedkopa. 22. Treniņcīņa boksa, paukošanā. 23. Vara naudas vienība Senajā Romā. 27. Latviešu tēlnieks (1888-1942). 30. Panātru dzimtas augi. 31. Kamanas braukšanai ar suņiem vai briežiem. 32. Latviešu režisors (1911-1973). 33. Telpas lidaparātu novietošanai un remontam. 35. Angolas galvaspilsēta. 36. Angļu rakstniece (1775-1817).

Krustvārdu miklas (Nr. 37) atrisinājums

Limēniski. 1. Pūlis. 5. Sētas. 8. Albiona. 9. Sisenis. 10. Korinte. 12. Olis. 13. Pastaigas. 14. Pele. 17. Skarene. 19. Termīti. 21. Ota-va. 23. Saslaukas. 24. Monoplāns. 26. Imula. 27. Vesperis. 30. Istabas. 33. Leks. 34. Literātes. 35. Polo. 38. Saistīt. 39. Trepaks. 40. Aro-nija. 41. Araks. 42. Svins.

Stateniski. 1. Pastila. 2. Line. 3. Saskare. 4. Riskantas. 5. Sakraut. 6. Tors. 7. Sendenī. 9. Smogs. 11. Ekeri. 15. Testators. 16. Prospekts. 18. Kurante. 20. Turneja. 21. Okapi. 22. Agora. 25. Kubertēns. 27. Vulfs. 28. Sek-cija. 29. Sliktas. 30. Identas. 31. Baobabs. 32. Skots. 36. Etna. 37. Sedi.

*Trimdas
arhīvu
mājupceļš*

PALĪGS UN ROSINĀTĀJS
VĒSTURES LIECĪBU SAGLABĀŠANĀ

Cena 10,- EUR

Sastādīja Māris Brancis
Redaktore Ligita Kovtuna

Grāmatas izdošanu atbalsta

KL Amerikas Latviešu
apvienības
Kultūras fonds

WWW.LAIKAGRAMATA.LV

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs - uzcelt Saieta namu! **Palīdz! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX001521160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas www.likteendarzs.lv

ARMANDS
BIRKENS, Čikāgā

Grāmata latviešu valodā – vai tev tā ir svarīga? Kāda tai ir vērtība? Zinu, ka ir tautieši, kuŗi grāmatas ir vienkārši izmetuši. Bet ir arī citi, kuŗi cenšas tās saglabāt. Galvenokārt tās ir grāmatas, kuŗas mantotas no vecākiem, radiem vai draugiem. Vecākās paaudzes novērtēja grāmatas citādi nekā jaunākās paaudzes. Nekādā gadījumā nevar teikt, ka šodien vairs nav latviešu, kas novērtē grāmatas, bet, liekas, tās pirkst, lasīt un taupīt bija nopietna nodarbošanās tām paaudzēm, kuŗas bija pieaugušas trimdas sākuma gados. Mani vecāki bija šajā grupā. Mājās plaukti pilni ar visdažādākām grāmatām. Atceros, ka, bērns būdams, es ik pa laikam tās apskatīju, pašķirstīju un kādreiz arī izlasīju. Biju iemīlējis vienā Ilzē, un, mīlestības apburts, no plaukta nocēlu Anšlava Eglīša "Ilze". Izlasīju – patika. Ļoti! Sajūsmā izlasīju Anšlava "Vai te var dabūt alu?" un "Bezkaunīgie veči". Man ar Ilzi, diemžēl, pārtrūka romance...

Mans tēvs un mana māte aizgāja Mūžībā, un grāmatu plauktu saturs nonāca manās rokās.

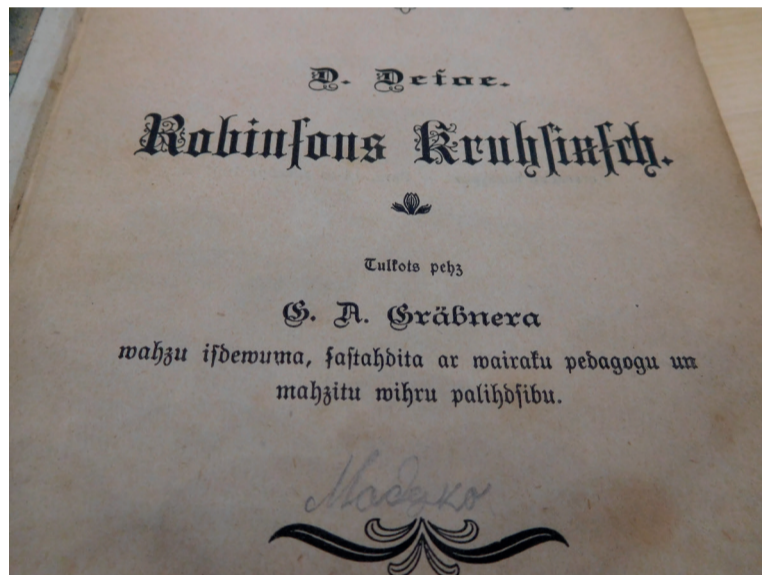
Atcerējos, mātes stāstīto, ka plauktā stāv sena grāmata, latviešu valodā tulkota "Robinsons Kruhziņš" (*Robinson Crusoe*), autors – angļu rakstnieks Daniels Defo (*Daniel Defoe*), izdota Londonā, 1719. gadā. Grāmata, kas manā plauktā, izdota 1901. gadā, Rīgā. Grāmata izceļas ar to, ka tās lappuses rotā burvīgi krāsu zīmējumi, gleznas miniatūrā. Kopumā visa grāmata ir skaists, vērtīgs mākslas darbs. Ko man tagad darīt? Saprātu, ka grāmata nedrīkst palikt manās rokās vien. Biju jau agrāk saticis Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktoru Andri Vilku. Sazinājos, un viņš skaidri pateica, ko man darīt, – lai grāmatu noziedoju!

Nolēmu noziedot arī "Garīgu dziesmu krājumu", grāmatu, kas izdota Liepājā 1889. gadā.

Čikāgas latviešu biedrības (ČLB) namā pirms dažiem gadiem atradām vienu grāmatu, kuŗu sākumā nevarējām saprast. Grāmata cietā sējumā ar audekla vākiem bija pilna ar ierakstiem un parakstiem, sākot no 1940. līdz 1970. gadiem. Pēc tuvākas pētīšanas noskaidrojām, ka tā ir Hermaņa un Mildas Kreiceru viesu grāmata. Hermanis Kreicers bija pirmais Čikāgas latviešu skolas pārzinis, kad to dibināja 50. gados. Hermanis bija mans skolotājs. Hermanis bija

LNB darbiniece ar Krecera viesu gramatu, un skatu kartītēm

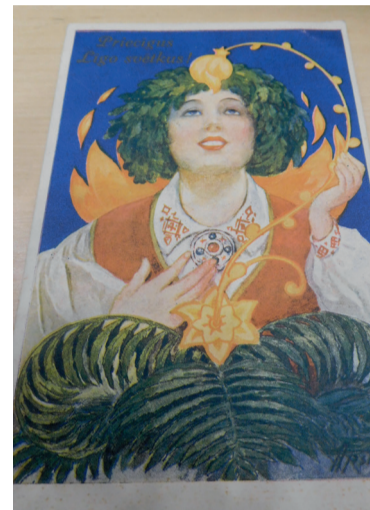
rakstnieks, vēsturnieks, pedagogs, un, man likās, – viens no gudrākajiem cilvēkiem, kādu pazīstu. Viesu grāmatā atradās visdažādākie ieraksti – no aktieriem, mūziķiem, gleznotājiem, rakstniekiem, sabiedrībā ievērojamiem cilvēkiem un arī vienkārši draugiem. Vairākiem parakstiem klāt bija arī skaisti, interesanti zīmējumi. Šāda grāmata, protams, pasaulē ir tikai viena, tas vēsturisks ieskaits daudzu cilvēku dzīvē un darbībā. Grāmata ceļoja Kreiceru pārim līdz no Latvijas uz Vācijas bēgļu nometni, tad līdz Čikāgai, kur viņi abi dzīvoja līdz mūža beigām. Šo grāmatu nolēmām noziedot LNB, un es to aizvedu. Skatot grāmatu, redzēju daudzu pazīstamu cilvēku parakstus. Diemžēl, vairums ir jau Viņšaulē, un Šai saulē nav vairs daudzi pali-

kuši, kas viņus atceras. Grāmatas lapas visas nofotografējam, un mēs abi ar ČLB priekšnieci Daci Ņezberi aprakstīsim tās personas, kuŗas pazinām. Aprakstu nogādāsim LNB. Te satiekam vairākus slavenus cilvēkus, tostarp – Ādolfs Kaktiņš un Volde-mārs Dobrovoļskis (J. Vitola students, komponists, klaviernieks un pedagogs). Vēsturisks, vienreizējs ieskaits dzīvē Latvijā, Vācijā un Čikāgā.

Mājās atradu arī vairākas senas pastkartes jeb, skatu kartītes. Dažas aizvedu uz LNB – arī tās ieinteresēja.

Rīgā tikos ar LNB darbinieci, kuŗa visu pierakstīja un precīzi

Glābsim!

reģistrēja. Atvadoties jutos sald-sērīgi. Sērīgi, jo grāmatas vairs nav ar mani, bet saldi, jo zinu, ka šī vēsture ir drošās rokās, vietā, kur strādā profesionāli cilvēki, ar zināšanām, kā saglabāt vēstures liecības. Ir ļoti laba sajūta, kad esi palīdzējis saglabāt vēsturi!

Vai arī jums ir kāda sena, vērtīga, unikāla vai vienkārši interesanta grāmata vai kādi dokumenti? Amerikā ir grupiņa tautiešu, kuŗiem rūp vēstures saglabāšana. Mums ČLB ik pa laikam kāds prasa, kur lai liek grāmatas vai citus senus materiālus. Varat, protams, arī paši sazināties ar LNB! ČLB ir sūtījuši daudzas grāmatas uz Latviju – galvenais, lai tās neizsviež laukā! Sūtīšana nav lēta. Ja gribat atbalstīt mūs, sazinieties ar Daci Ņezberi. Attiecībā uz grāmatu saglabāšanu arī sazinieties ar Daci! Viņas e-pasts ir itsdace@gmail.com. Var arī aizrakstīt Mairai Bundžai: maira.bundza@wmich.edu. Var arī rakstīt man: armands5@aol.com. Kopā gādāsim, lai mūsu tautas vēsture un bagātība nenonāk atkritumu kaudzēs!

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:
• 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
SĒRU SLUDINĀJUMS:
• NB! 60 eiro

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

SĒRAS

Mūžībā aizgājis mūsu biedrs

fi! MĀRTIŅŠ BERGS, chem., 1964 II
Dzimis 1944.gada 26. novembrī, Pritzvalkā, Vācijā,
miris 2021.gada 7. septembrī, Redhillā, Anglijā

Siti tibi terra levis

LETTONIAS KONVENTS un F!P!B!

MATISS KUKAINIS ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Vaļņu iela 3, Rīga, LV-1050

matiss@sk-legal.com

+371 28390346

SPORTS

SPORTS

MINISTRU PREZIDENTS SVEIC OLIMPISKOS MEDAĻNIEKUS

Tokijas olimpiskajās un parolimpiskajās spēlēs medaļas izcīnījušie Latvijas sportisti 30. septembrī tikās ar premjeru Krišjāni Kariņu (*Jaunā Vienotība*), kurš izcilniekiem pasniedza Ministru prezidenta pateicības rakstu un piemiņas medaļu, informēja Valsts kancelejas Komunikācijas departamentā.

Kariņš tikās ar sportistiem, treneriem un atbalsta personālu, lai sveiktu un godinātu atlētus par viņu panākumiem sporta spēlēs. "Es varu tikai apbrīnot jūs par apņēmību, ejot uz mērķi. Paldies jums, ka radāt gandrīz diviem miljoniem cilvēku Latvijā iespēju būt lepmiem par savu valsti. Par to, ka mums ir sava valsts, kurā paši esam noteicēji," sacīja Kariņš. "Jūs arī radāt mums piemēru, kā uzņemties atbildību – par savu izvēli, uzvarām un arī zaudējumiem. Prieks par jūsu sasniegumiem un paldies par jūsu darbu – jūs visi esat mūsu varoņi!"

Olimpiešu godināšanas pasākumā piedalījās arī Latvijas Olimpiskās komitejas un Latvijas Paralimpiskās komitejas vadība, kurās pārstāvji pateicās par valsts atbalstu sportistiem, lai varētu pienācīgi sagatavoties sacensībām.

Pateicības vārdus teica arī olimpiskie medaļnieki, 3x3 basketbola spēlētājs, olimpiskais čempions Agnis Čavars, kuram bija uzticēts gods nest Latvijas karogu Tokijas Olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijā, un vieglatlēts, paraolimpiskās bronzas medaļas ieguvējs Aigars Apinis. Godināšanas pasākumā piedalījās 3x3 basketbolisti Agnis Čavars, Edgars Krūmiņš, Kārlis Pauls Lasmanis, Nauris Miezis, kā arī Artūrs Strēlnieks un svarcēlājs Artūrs Plēsnieks. Paraolimpisko spēļu medaļniekus pārstāvēja jātnieks Rihards Snikus un vieglatlēts Aigars Apinis.

BEIJING 2022

PEKINAS ZIEMAS OLIMPISKAJĀS SPĒLĒS,

kas sāksies 2022. gada 4. februārī un kurū moto ir "Kopā preti vienotai nākotnei", bez plašiem drošības pasākumiem *Covid-19* pandēmijas dēļ neiztik un tās notiks striktos "burbuļā" apstākļos. Tāpat kā vasaras spēles, arī ziemas spēles noritēs bez skatītājiem no ārvalstīm. Vietējiem iedzīvotājiem spēles gan būs atļauts vērot, septembra beigās lēma Starptautiskā Olimpiskā komiteja (SOK).

Savukārt sportistiem, kuri piedalīsies spēlēs, būs jābūt pilnībā vakcinētiem, vai pretējā gadījumā jānododas 21 dienu ilgā karantinā. Sportisti, kas spēš medicīniski

pamatot, kādēļ nav vakcinējušies, varētu piedalīties spēlēs, tomēr katra lieta tikšot izskatīta atsevišķi. Sagatavošanās darbi joprojām turpinās un drīzumā gaidāma Pekinas spēļu rīcības komitejas preses konference.

FIFA PREZIDENTS: LATVIJAI VAJADZĪGS MODERNS STADIONS

Latvijā viesojās Starptautiskās Futbola federācijas (FIFA) prezidents **Džanni Infantino**.

Infantino atzinīgi novērtēja divu dienu laikā apmeklētos Latvijas futbola infrastruktūras objektus, tostarp topošo RFS kluba bāzi, futbola un izklaides halli *Playoff Arena* un citus. Kā norādīja FIFA vadītājs, šādi objekti, kā arī tie, kas tiek veidoti sadarbībā ar pašvaldībām, kalpos kā labs pamats futbola attīstībai Latvijā.

Vizītes laikā Infantino laikā guvis pārliecību, ka futbols Latvijā ir populārs un ir sporta veids Nr.1. Taču, lai sasniegtu nākamo līmeni un arī augstāko līmeni pasaules futbolā, ir nepieciešams modernam prasībām atbilstošs stadions, kur spēlēt valsts izlasei. Par *Daugavas* stadionu FIFA vadītājs teica, ka "tas ir jauks stadions, taču tas nav futbola stadions, kurā būtu iespējams izbaudīt futbola gaisotni."

SERJOGINS UZVAR HELSINKU PUSMARATONĀ

Latvijas vieglatlētikas gaŗo distanču skrējējs Dmitrijs Serjogins svinēja uzvaru Helsinku pusmaratonā. Serjogins distanci veica vienā stundā piecās minūtēs un trīs sekundēs, no šosezon sasniegtā karjeras rekorda atpaliekot sešas sekundes.

Otro vietu ieņēma pieredzējušais Igaunijas gargabalnieks Tīdreks Nurme, kurš Serjoginam zaudēja 56 sekundes. Trešās pozīcijas īpašnieks Artu Vatulinens no Somijas bija divas minūtes un 15 sekundes lēnāks par Serjoginu. Pirms nepilna mēneša Serjogins finišēja pirmais pusmaratonā Viļņā.

Latvijas rekords pusmaratonā ir Valērija Žolneroviča 2011. gadā sasniegtais rezultāts – viena stunda četras minūtes un 43 sekundes.

MAIRIM BRIEDIM IZVĒLĒTS PRETINIEKS

Par Latvijas bokserim Mairim Briedim piederošā pasaules čempiona titula Starptautiskās Boksa federācijas (IBF) versijā pirmajā smagajā svara kategorijā nākamo

obligāto titula pretendentu izvēlēts austrālietis Džejs Opetaija (*Jai Opetaija*), promoters Kalle Zauerlands intervijā atklāja ar *Boxing Social*.

Džejs Opetaija

Pēc iepriekšējā nedēļas nogalē aizstāvētā Pasaules Boksa organizācijas (WBO) pasaules čempiona titula, britu bokseris Lorens Okolijs vēlreiz meta izaicinājumu Briedim, aicinot aizvadīt cīņu par titulu apvienošanu.

NAURIS MIEZIS FIBA 3x3 BASKETBOLISTU RANGĀ

Nauris Miezis

Olimpiskais čempions 3x3 basketbolā Nauris Miezis no Latvijas basketbolistiem ieņem augstāko vietu jaunākajā pasaules rangā, ierindojoties trešajā vietā, vēsta Starptautiskā Basketbola federācija (FIBA). Miezim ir 556,748 punkti. Priekšā viņam ir tikai olimpisko spēļu bronzas medaļnieks serbs Dejans Majstorovičs ar 601,350 punktiem un viņa tautietis Strahinja Stojacičs ar 588,348 punktiem.

Kārlis Lasmanis ierindojas septītajā vietā ar 525,611 punktiem, devītais ar 494,178 punktiem ir Agnis Čavars, 21. vietu ieņem Artūrs Strēlnieks, 26. vietu – Edgars Krūmiņš, kurš Pasaules tūres posmos pēc savainojuma gušanas Tokijas Olimpisko spēļu finālā vēl nav spēlējis. Vēl labāko simtniekā ir Guntars Strāķis, kurš ieņem 83. vietu.

Sievietēm 64. vietu ieņem Jāneta Rozentāle, 66. vietu – Raita Koreņika, 75. vietu – Anete Blūma un 121. vietu – Laura Okuneva. Pirmajā vietā ir spāniete Sandra Igeravide, kurai seko vācietes – Sonja Greinahere un Svenja Brunkhorsta.

U-23 rangā no latviešiem visaugstāk ir Niks Niklāvs Višņevičs, kurš ieņem 30. vietu, tāpat kā Rozentāle U-23 sieviešu rangā. U-18 rangā Mārcis Osis ieņem 21. vietu, bet sievietēm augstajā septītajā vietā ir Enija Kivite, piekāpjoties vien pa divām Vācijas, Nīderlandes un Baltkrievijas basketbolistēm.

TOMS SKUJIŅŠ UN EMĪLS LIEPIŅŠ SLAVENĀJĀ PARĪZĒS-RUBĒ VELOBRAUCIENĀ

Vēsturē 118. Parīze-Rubē velobraucienam bija jānotiek 11. aprīlī, bet *Covid-19* pandēmijas dēļ slavenais brauciens, kas iekļauts UCI Pasaules tūrē, tika pārcelts uz

PAZIŅOJUMI

VĀCIJA

Ludvigshāfenā, Svētā Ludviķa baznīcā, *Sankt Ludwig, Bismarck un Wredestrasse* krustojumā, svētdien, **10. oktobrī** pulksten 15 paredzēts Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpos mācītājs Rolands Eimanis un diakone Rasma Gundega Ieviņa. Mēs esam lūgti ievērot pašreizējos koronas drošības noteikumus: nēsāt maskas un sēdēt ar atstarpām. Pēc dievkalpojuma sekos sabiedriska pēcpusdiena ar kafijas galdu un azaidu groziņu veidā draudzības namā.

Stuttgartē, Vecās Pils kapellā, *Schlosskirche, Am Schillerplatz*, svētdien **3. oktobrī** plkst. 15 paredzēts Pļaujas svētku dievkal-

pojums latviešu un vācu valodā. Māc. Elmārs E. Rozītis. Domājam par iespēju, pēc tam vēl pakavēties kopā.

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!

PĒRK

PĒRKU ZEMI
Tālr. +371 20151111

rudenī. Pērn brauciens nenotika, bet aizpērn uzvaru svinēja belģis Filips Zilbērs (*Deceuninck-Quick-Step*).

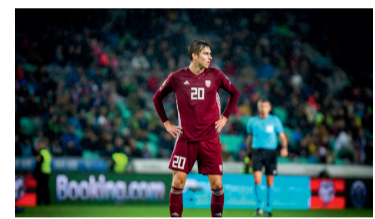
Latvijas šosejas riteņbraucējs Toms Skujiņš izcīnīja 42. vietu un Emīls Liepiņš finišēja 94. pozīcijā slavenajā Parīzes-Rubē velobraucienā. Uzvaru svinēja itālietis Sonijs Kolbrelli. Par "ziemeļu elli" un "klasiku karalieni" dēvētajās sacīkstēs riteņbraucēji svētdien veica 258 kilometrus ar kopumā 30 bruģa sekcijām. Drēgnajos laikapstākļos notikušajā braucienā slapjajos asfalta un dubļainajos bruģa posmos tika piedzīvoti vairāki kritieni.

Trek-Segafredo komandu pārstāvošais Skujiņš bija apmēram 30 riteņbraucēju lielajā atrāviena grupā, kas pirmajos bruģa posmos iekrāja vairāk nekā divu minūšu pārsvaru pār tuvākajiem sekotājiem. Pēc tam ilgstoši divu braucēju atrāviens atradās belģis Floriāns Vermērs (*Lotto Soudal*) un nīderlandietis Nīlss Ēkhofs (DSM), taču viņi tika panākti. Vadošā trijotne distanci beidza sešās stundās vienā minūtē un 57 sekundēs. Skujiņš zaudēja 11 minūtes un sešas sekundes, nopelnot desmit UCI punktus, bet viņa komandas biedrs Liepiņš atpalika 28 minūtes un 46 sekundes, ieņemot pēdējo vietu starp finišējušajiem 94 sportistiem. Abiem Latvijas sportistiem tā bija debija šajās sacensībās. 2001. gadā trešo vietu šajās sacensībās izcīnīja Romāns Vainšteins.

ROBERTS ULDRĪKIS PĀRIET UZ NĪDERLANDES VIRSLĪGU

Latvijas futbola izlases uzbrucējs Roberts Uldriķis karjēru turpinās Nīderlandes virslīgas klubā Leivārdenas *Cambuur*, paziņojis klubs. 23 gadus vecais Latvijas izlases spēlētājs ir parakstījis līgumu uz nākamajām divām sezonām ar iespēju to pagarināt vēl uz vienu sezonu.

Uldriķis pirms 2015. gada sezonas pievienojās Rīgas klubam *Metta*, 2017. gada sākumā pārejot

uz RFS. 2018. gada jūlijā viņš devās uz Šveices virslīgas klubu *Sion*, kurā aizvadīja vairāk nekā trīs gadus. Šveices kluba sastāvā viņš aizvadīja vairāk nekā 80 spēles, piedaloties 23 vārtu gūvumos.

1,98 m garais uzbrucējs kopš U-17 vecuma grupas ir visu vecumu Latvijas jaunatnes komandu dalībnieks, bet Latvijas pieaugušo izlasē viņš piedalījies 24 spēlēs, gūstot divus vārtus. Pašlaik Uldriķis ir Latvijas izlases sastāvā spēlēm Pasaules kausa kvalifikācijas turnīrā pret Gibraltāru, Norvēģiju un Melnkalni, pēc kurām dosies uz savu jauno klubu.

Nīderlandes virslīgā jeb *Eredivisie* čempionātā Uldriķa pārstāvētā *Cambuur* patlaban ieņem septīto vietu 18 komandu konkurencē. Leivārdenas klubs septiņās spēlēs izcīnījis četras uzvaras un sakrājis 12 punktus. *Cambuur* iepriekšējā sezonā triumfēja Nīderlandes pēc spēka otrajā līgā, izcīnot tiesības šosezon spēlēt virslīgā. Pirmo vietu izdevās izcīnīt pārliecinoši, tuvākie sāncensī tika apsteigti par 15 punktiem 38 spēļu kārtās. Uldriķis septembrī Latvijas izlases rindās guva galvas traumu, kas aizkavējusi viņam iespēju debitēt Nīderlandes virslīgā, kas UEFA rangā ir septītais spēcīgākais nacionālais čempionāts pēc Anglijas, Spānijas, Itālijas, Vācijas, Francijas un Portugales.

TENISS

Latvijas tenisiste Darja Semeņistaja uzvarēja Starptautiskās tenisa federācijas (ITF) W-15 serijs turnīrā Kankunā, šajā līmenī izcīnot savu sezonas piekto titulu.

Darja Semeņistaja (*attēlā*) finālā ar rezultātu 6:3, 7:5 pārspēja Meksikas tenisisti Mariju Hosē Portiljo-Ramiresu.

P. Karlsons